

SLOVENEČ

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnštvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnštvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upravnškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 15 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

hrvaško - slovenski vsediljaški n bogoslovski sestanek v Zagrebu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 5. in 6. avg. 1907.

Medtem, ko ste se pripravljali v Ljubljani za 22. skupščino »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Bohinjski Bistrici, se je v Zagrebu začel velevažen sestanek, ki ne bo samo utrdil bratskih vezi med Slovenci in Hrvati in postavil za kulturni spoj med obema narodoma pravi in vekotrajni temelji, ampak bo tudi tako med Hrvati kakor med Slovenci pospešil razvoj zdrave, na krščanski ideji zasnovane prosvete. Kajti preteklo soboto se je zbrala v Zagrebu krščanska omladina slovenska in hrvaška, polna zanosa in idealizma, kakor malokatera. Pokazalo se je, da je zdrav optimizem velja in da črnogledi pri nas ne bodo uspevali. So ljudje, ki s strahom opazujejo, kako se širi med obema bratskima narodoma iz Čehov zanešen liberalni radikalizem — pomlajeno svobodnjaštvo, ki razdira, kritikuje, a nič ne zasnuje. Ponos in zavest, da bo tudi to razdiravno delo prišlo do mrtve točke, odkoder ni poti ne naprej ne nazaj, nas navdaja, ko vidimo, da je vedno silnejši in širši branik, ki se stavlja razdiravcem nasproti. To je naša krščanska mladina, ki ima tudi smisel za reforme, za času primeren napredek, a ga zasnuje na delu, ki se je že izvršilo, na tradicijah, ki so se izkazale, na narodnjaštvu, ki je res demokratiško in ne na sirovem šovinizmu, in na krščanskem prosvetnem temelju, ki je naš narod vzgojil ter ga ohranil zdravega. Naše geslo mora spričo naših uspehov, nevzdržnih naših korakov na potu navzgor, nevklonljivega idealizma naše mladine, njene marljivosti in izobrazbe glasiti se vedno: Excelsior! Višje in višje!

V Zagrebu so nas pristrčno sprejeli. Dijačkov, akademikov in bogoslovcev se je zbralo iz Kranjske, Južnega Stajerja, Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Hrvaške in Kvarnerskih otokov. Pri prijateljskem sestanku v soboto zvečer je bilo zbranih 450 dijakov!

Ni moč popisati, kako pristrčno so Hrvati, — bilo jih je na kolodvoru blizu 300 — predvsem sprejeli Slovence. Tudi hrvaško časnikarstvo je vse storilo, da bomo iz Zagreba odnesli najlepši vtis. O našem sestanku prinašajo obširna poročila »Hrvatstvo«, »Agramer Tagblatt«, »Hrvatska«, »Hrvatsko Pravo«. Predsednik »Domagoja«, jurist Pavelić nas je sprejel na kolodvoru z govorom. Nato sta se peli himni »Liepa naša domovina« in »Slovenec in Hrvat«. Potem smo odkorakali v mesto.

LISTEK.

Kako se širi legar in kako se ga ubranimo.

Kakor znano, oboli človek na legarju, če se okuži s posebno, samo pod mikroskopom zaznatno glivico: bacilus typhi abdominalis imenovano. Teh glivic niso doslej v obližju človeka drugače našli, kakor če jih je na legarju obol el človek s svojimi iztrebki tiakaj zanesel.

Iz tega sledi, da je okuževalnih virov iskati v iztrebkih in izločkih bolnikov. Zato leti sum v prvi vrsti tudi na onesnaženo perilo in posteljnino. Ker tifozni bacili bodisi v vodenem ali popolnoma posušenem hranivu ohranijo življenjsko svojo moč več mesecev, je jasno, da ostanejo iztrebki in stvari, došle ž njimi v dotiko, tudi mnogo časa okuževalni: kanali, sodčki, tla, prst, njive itd., kamor so bile v gnojnicah zanešene fekalije.

Ako ni preskrbljeno za vodovod in se nahajajo vodnjaki v bližini kanalov in stranišč, onesnaženih z dejekti na legarju obolelih ljudi, je seveda mogoče, da se z bacili okuži voda v vodnjaku. To se tudi zgodi ondi, kjer pero okuženo perilo in se odtaka tako onečedena voda zopet naprej v vodnjak. Infekcija je pa seveda tudi mogoča, če so odtoki iz greznic in kloak odpelani v potoke in reke, iz katerih zajemajo drug ljudje svojo pitno vodo.

Za predsednika kongresa sta se izvolila Stjepan Markulin in Mirko Božić, za podpredsednike Ljub. Maraković, Josip Puntar, Stjepan Stepinac, Ivan Cankar, za zapisnikarje Ivan Mhaček, Franc Kovač, Josip Hajduko- vič, Ignacij Breitenberger.

Sestanek teologov.

Po slovesni primici Stjepana Zimmermana v cerkvi sv. Katarine so se teologi zbrali v nedeljo v nadškofijskem semenišču v dvorani pevskega društva »Vijenac«. Prvi je referiral bogoslovec Poljak iz Sarajeva o delu v bogoslovskih društvih. Bogoslovski društva so potrebna, ker šola ne podaja v podrobno vsega, kar potrebuje duhovnik, ko pride v pastirstvo. Zato mora bogoslovec proste ure sam porabiti, da se spopolnjuje in vežba v tem, česar mu manjka. Zato se v semeniščih društva. Predvsem naj se goji v teh društvih filozofija, kot podlaga verskega resnega dela in napredka, potem apologija, ki je velike važnosti v našem času, ko svet tava v indiferentizmu in mlačnosti. Dalje naj se v sedanjih časih prav posebno goje socialna predavanja, oziroma klubi, ki so morda v sedanjih časih največjega pomena. Tretjič se mora duhovnik posvetiti tudi beletristiškemu delu, da se med ljudstvo zanešajo in utrdijo krščanski ideali. Razširjajo naj se posebno med inteligenco dobre knjige, oziroma revije, n. pr. »Hrvatska Straža«, »Čas« itd. Med posameznimi seme- nišči naj vlada bratsko razmerje, društva naj se med seboj sklenejo v tesno falango in močno vez. Nekako glasilo te skupnosti bodi »Almanah«, ki naj se večkrat izda s sodelovanjem vseh slovenskih in hrvaških bogoslovskih društev. Prireajo naj se tudi skupni sestanki, da se bogoslovci med seboj spozna- vajo in posvetujejo za nadaljnje delo. Krasne- mu referatu je sledila dolga debata. Posebno krepko se je povdarjalo, da bodi glavna na- loga duhovnika, vzgojiti si krščansko ljud- stvo, kar pa more storiti le tedaj, če ga pre- šine demokratiška misel, da se zaveda, da je kri iz narodove krvi, da ljudstvo spozna, da mu je duhovnik oče, ali vsaj starejši, pamet- nejši brat. Vzgoja duhovnikova mora biti ma- terinska, a ne birokratska, kakor odzgoraj! Glavna organizatorna moč slovenskega du- hovnika je v njegovi ozki zvezi z ljudstvom. Hrvški duhovniki so se morda nekoliko od- daljili od ljudstva. Zato nazaj k ljudstvu! To demokratiško misel naj posebno goje bo- goslovski društva. V nadaljni debati so se odo- brile resolucije tovariša Poljaka, oziroma se jim je še tuptam kaj pridjalo ali popravilo. (Resolucije objavimo posebič. Opomb. ured.)

Tretji referat tovariša bogoslovca Sagaja iz Maribora je bil nekako navodilo, kako naj bogoslovci obračajo posebno pozornost na zdravo jedro narodovo, na mladino. To lahko, oziroma mora storiti posebno o počitnicah.

Študirati mladino, preučevati mladeniško gi- banje, to bodi naloga bogoslovca o počitnicah. Ena najlepših lastnosti mladega srca je zves- toba. Kdor si pridobi mlado srce, temu se odpro pravi zakladi, tega se to srce oklene in se ga drži z neomejeno zvestobo. Mlade ljudi zase pridobiti, je najlepša in najbolj hva- ležna naloga bogoslovca, oziroma duhovnika. Referent je žel obilo odobravanja, toda, ker je v svojem referatu le bolj splošno podal ne- kaka navodila, kako proučevati mladino, je sledila referatu debata, kjer so se obravna- vale bolj podrobnosti. Posebno se je povdar- jala skrb za telovadna društva. Konečno se še Hrvat bogoslovec Belič zahvali Sloven- cem, da tudi na tem polju kažejo Hrvatom pot, ki bo peljala do uspeha, in povdarja, kako potrebno je tudi na Hrvaškem mladinsko vprašanje.

Debate sta se udeležila še Ivan Cankar in G. Eriavec, nakar se je zborovanje zaklju- čilo.

Zbor lajkov v Sokolovi dvorani.

Sestanek lajkov se je vršil v Sokolovi dvorani. Otvoril ga predsednik Markulin. Nato referira jur. Ivo Česnik o »Vodilnih idejah našega gibanja«. Izjava: Vodilne ideje našega gibanja so katoliška, narodna in demokratska ideja. Temelj organizacije je verstvo, ki spaja med seboj najvišje interese človeštva in je višek njegovega duševnega in prosvetnega življenja, kakor to dokazuje kulturna zgodo- vina. Vsa človeška moč izgine pred Kristovo, ki je človeštvu odprl pot do najvišje kulture in do lepih umetnosti v tisti nežnosti, katera samo na podlagi krščanstva uspeva. Kar se tiče nacionalne ideje, se mora udeleževati predvsem hrvaško-slovensko edinstvo, toda to edinstvo med vsemi slovanskimi narodi mora biti v prvi vrsti etično. Demokratske ideje se je dijaštvo že zdavna oklenilo, od leta 1899 dela slovensko katoliško dijaštvo skupno s krščansko-socialnim delavstvom. Z njim skupaj se borimo proti liberalizmu in socialni demokraciji. Per aspera ad astra!

Tovariš phil. J. Dolencec (»Danica« na Du- naju) govori o pomenu akademskih društev in o vprašanju, kakšno naj bode življenje v društvih. Srednješolci navadno težko čakajo časa, da vstopijo v akademsko društvo, a po- zneje se to navdušenje ohladi; za društvo se ne brigajo popolnoma nič. Drugi porabijo za društveno življenje preveč časa na škodo svo- jim študijam. Prava pot je v sredi. Obe dolž- nosti mora akademik vršiti, postati dober stro- kovnjak v svojem poklicu in zaveden član katoliške inteligence. Dolžnosti imamo torej nasproti domači katoliški rodbini, katehetu v šoli, katoliškemu znanstvu in leposlovju ter katoliškim akademskim organizacijam. Na vseh teh poljih je delovanje skupine enakomi- slečih uspešnejše kot delovanje posameznikov, ako dela vsak zase, brez zveze z drugimi.

»Katoliška akademična društva« so torej po- trebna; odgovoriti moramo še na težko vpra- šanje, kakšno naj bode društveno življenje, da doseže društvo svoj namen kar najbolje, s kar najmanjšimi sredstvi. Princip pri razde- litvi dela v naših društvih naj bo: Sodelovati mora vsakdo, vsi člani naj bodo aktivni v društvu, ne pasivni. Akademično društvo je nekaj drugega kakor navadna bralna društva, čitalnice, izobraževalna društva i. dr., kjer vodijo in sodelujejo le nekateri. Vsak član mora sodelovati vsaj enkrat v odboru, ako nima posebno važnih vzrokov proti temu. Samo člani, ki so sodelovali v odboru, razumejo kolikor toliko popolnoma društveno življenje. Istotako je dolžnost vsakega, podpirati vsaj s kratkimi noticami »Zoro«, oziroma »Luč«. Prijateljstvo naj družijo člani in zavira nespo- razumljenja, ki večkrat ubijajo društveno ži- vljenje. Člani naj bodo vsi tudi udje akade- mične kongregacije. Koncem leta naj se iz- menjavajo med katoliškimi dijaškimi društvi počitniški naslovi, da hodijo lahko Slovenci na počitnice h Hrvatom in Čehom. V prijatel- skem razmerju naj stoje akademična katoli- ška društva z vsemi slovanskimi društvi, ka- tera nas smatrajo popolnoma enakopravnimi. Nobene zveze pa z onimi, ki bi hoteli prezi- rati katoliško akademsko društvo radi nie- govega verskega stališča. Nato predlaga pri- merne resolucije.

F. Andrič poroča o »ljudskih predavanjih« ter priporoča ustanovitev sekcije, ki bi se pe- čala s prirejanjem takih predavanj. Kmeta treba izobraziti, ga gospodarsko povzdigniti in preprečiti njegovo siromašenje ter prole- tarizovanje. Ker naše izobraženstvo za kmeta ničesar ne stori, mu mora priti na pomoč mladina.

Skupni sestanek bogoslovcev in lajkov.

Tudi ta se vrši v sokolski dvorani ne- deljo popoldne. Predsednik zborovanja jur. Markulin otvori zborovanje in prečita celo vr- sto brzojavov, ki so bili sprejeti z velikim navdušenjem.

Nato referira phil. Božić: »Skupni interesi Hrvatov in Slovencev«. Ta problem je že star in vendar nov. Hrvatje in Slovenci se morajo zblizati v državno-pravnem in socialnem ozi- ru. Slovenski politiki naj na tej poti vztrajajo, hrvaški politiki pa morajo v tem oziru postopati dosledno in značajno. Toda to je stvar politikov: naša naloga je vzgojiti in pripra- viti mladino za skupno akcijo. Pri nas dija- kih je potrebno predvsem, da se že v gimna- ziji poučuje hrvaščina, da se bomo mogli raz- umeti in spoznavati medsebojne razmere. To moramo vršiti, ako hočemo, da bomo igrali vlogo, ki nam pristoi. Za nas dijake je po- trebno, da potujemo po Hrvaškem, oziroma po Slovenskem in to tudi organiziramo med seboj. Hočemo pa, da se poučuje na gimna- ziji poleg treh ur slovenščine tudi ena ura

pati, kako imamo ravnati, da se najuspešneje ubranimo legarja.

Jasno je, da se bomo v prvi vrsti ogi- bali priti v stik z ljudmi že obolelimi na le- garju, ogibali pa tudi stvari, s katerimi pri- hajajo v dotiko bolniki.

Ravno tako ne bomo pili vode, če ni stu- denčnica ali napeljan vodovod, glede katerega se je znanstveno doglalo, da je čist, zanesljiv in neokužen.

Prav take kakovosti pa bomo zahtevali tudi o vodi, kar jo rabimo za kuho, in če mogoče, tudi za pranje in kopeli.

Vsako vodo, ki se nam zdi sumljiva, bo- mo dobro prevreli in prekuhali, in samo ta- ko vodo pili, kadar se je zopet shladila. Vrela voda namreč zamori tifusove kali popolnoma.

Kar velja o vodi, velja tudi o ledu, naprav- ljenem iz nje. Slabega, okuženega ledu ne bomo uporabljali ne pri kuhi ne pri jedi, ali kakorkoli sicer.

Jedli pa ob času epidemij tudi ne bomo neumitega in neskuhanega sadja, niti ne so- čivja, zlasti če sumimo, da prihaja na trg iz krajev, v katerih se je pokazal legar.

Ako pridemo v bližino bolnika ali moramo celo občeovati ž njim, tedaj ne pozabimo niti trenotek, da so v prvi vrsti izločki in iztrebki, vsled katerih se more bolezen širiti. Pazili bomo torej strogo na snažnost, posebno pe- rila, rok, jedilne posode in živil, sploh vsega, kar je prišlo z bolnikom v dotiko. Predno ješ, umli si dobro roke z milom in odrgni si jih z mokro krtačo, premeni večkrat vodo in pri- lij ji razkuževalnih sredstev, n. pr. lizola, kreol- ina in podobnih.

Kier pa je že konstatirana epidemija, rav- naj, kakor bi vedno imel občeovati s samimi bolniki. Mnogo ljudi oboli šele pozno, drugi hodijo še po cele tedne že okuženi okrog in trošijo z nesnažnimi prsti in rokami smrto- nosne kahi po svoji okolici.

Nikdar pa ne pozabi, da je legar nalez- liv in jako nevarna bolezen in da se širi od osebe do osebe in pa s pitno vodo. Po teh podatkih se varuj, bodi previden in skrajno snažen! Živi zmerno in ogibaj se razuzdanosti vsake vrste, pred vsem pa pijančevanja, ki oslabi samo na sebi človeško telo. Alkoholik je, kakor v vsakem oziru, tudi glede infek- cijskih bolezni na slabšem: oslabilen je, bo- lezen lažje nalezga, a jo težje prestopi. Zato ne pozabimo dvojnega: zmernosti in snage!

Pod tatarskim jarmom.

Iz spisov H. Sienkiewicza. — Poslovenil J. A. Glonar.

(Konec.)

Ko sem se v noči zbudil, ali pa v jutru, vselej sem si ponavljal, da jezdim domu in da bom videl Marijo. V takšnih mislih sem mislil vedno sesti na konja, a Himek mi ni dovolil, ker za to še nisem bil dovolj krepek. Ležal sem torej vznak na vozu kakor kakšna vreča — in tako smo prijezdili do Mogilne. Ko so me tam zagledali bivši tovariši, so se vsipali k meni kakor čebele iz panja in kri- čali: »Vemo, vemo, pozdravljen mili tova- riš!« Gledali so na moje še popolnoma ožga-

hrvaščine na teden; to pa naj velja za peto šolo. V nadaljnjih razredih naj se pa poučuje eno uro na teden poljščina, češčina in ruščina. Na Slovenskem naj poučevanje hrvaščine vodi Hrvat in na Hrvaškem Slovenec. V družabnem oziru naj se pa goji hrvaška, oziroma slovenska pesem in čita naj se časopisje. Pri nas na Slovenskem bo v tem oziru storila svojo dolžnost »Ljudska knjižnica«. Ta lahko izda semintja tudi kak hrvatski spis, seveda komentiran. To zanimanje moramo zanesti predvsem v ljudstvo. Slovenci naj vsaj en semester študirajo v Zagrebu, hrvaško-slovenska dijaška zveza pa naj dela na to, da se bodo hrvaški in slovenski dijaki med počitnicami shajali, da spoznajo ljudstvo in deželo.

Sledi živahna debata.

Sledi referat phil. Marakovića o »Literarnih razmerah na Hrvaškem. Pojasnjuje, zakaj se je razcepila mlajša slovstvena generacija od starih. Obsoja smer »Savremenika« in društva hrvaških literatov. Stališče »Matice« nasproti katoliški beletristiki odklanja. Treba ustanoviti poseben katoliški leposlovni list.

O tem se je vnela dolga debata, ki je trajala do osmih zvečer.

V ponedeljek:

Konferenca slovenskih akademikov.

Predsednik Dagarin, podpredsednik Logar, zapisnikar Merala. — Mirko Božič referira o »Zori«. Predlaga sledečo resolucijo: I. hrv. slov. vsedijaški katoliški sestanek naj blagovoli skleniti, da smatra za narodno in stanovsko dolžnost srednješolskih učiteljev, da delajo tudi izven predpisanega pouka neumorno za intelektualni napredek dijaštva; zato ostro obsoja ravnanje onih, ki zaprečujejo namenoma privatno stremenje dijakov po izobrazbi, ako ga iščejo med takozvanimi klerikalci; zahteva od srednješolskih učiteljev, da snujejo v smislu disciplinarnega reda krožke in jih vodijo; kot predmet priporočajo proučevanje zgodovine in jezika Slovanov, umetnost, predstavljane klasičkov v slovenski jezik, slovensko literarno delo; izjavlja: dolžnost je vsakega Slovenca katolika, da podpira kat. dij. gibanje tudi s tem, da se naroča na »Zoro« in jo razširja; naročiti jo mora vsak katoliški dijak. Agitacijo za list naj vodi klub v »Danici« in »Zarji«, sporazumno si razdelivši delo. Sodelovanje naj organizira urednik.

Resolucija se je po daljši debati nekoliko izpremenila in izpopolnila. Glavne misli sprejete resolucije so: »Zora« podaja sliko vsega slovenskega, osobito katoliškega dijaškega gibanja. »Zori« naj se prida leposlovna priloga. Nato referira teolog I. Cankar o »literarnih razmerah med Slovenci«. Mladostlovenska epoha, ki je bila razvojni ekstrem, skoroda nobenega spomenika svojemu delovanju ni zapustila. Narodnaškim prenavdušenju je sledila trezna doba gospodarskih programov. Ta epoha je rodila velike uspehe, kajti S. L. S. je po desetletnem intenzivnem delu razvila ljudstvu vse sila — le polje lepih znanosti je njiva, ki jo treba dobro razorati. Srednješolcem se mora podati estetska izobrazba, da se potem tudi na vseučilišču lahko posvetijo estetičnim višjim študijem. Le tako bo duševna izobrazba ostala z gospodarskim in socialnim napredkom v ravnotežju ter paralizirala vpliv bogoneznanske literature. Cankar predlaga, naj se osnuje zveza mladih literatov.

Abiturienti.

Abiturient Avsenek poroča o »Idealih slovenskih in hrvaških abiturientov«. Moderno šolstvo ne koncentruje duševnih sil dijaka in vzgoji le malo za delo zmognih in dolo ljubečih značajev. Abiturient si mora izven šole iskati svojih vzorov, v harmoniji mišljenja in čustvovanja, katero nudi edino krščansko sve-

točno naziranje. Dijaka naj vodi verska, narodna, demokratiška misel. Abiturient pa naj predvsem dela! Tako bo pripomogel h kulturnemu preporodu Jugoslovanov. Abiturient Pogadić referira o »Cerkvi in šoli«. Zahteva katoliško konfesionalno šolo. Abiturient Barić govori o temi »Kam plovemo?« Priporoča resolucijo, naj katoliški abiturienti pristopajo h katoliškim akademskim društvom.

Srednješolci.

Shod srednješolcev se je vršil v pripravnicah. Govoril je gimnazijec Mato Lesić o »Socialne naloge in dolžnosti katoliškega srednješolskega dijaštva«. Mladina ima posebno agitatorično moč. Da izvrši socialno nalogo med ljudstvom, se mora vzorno vesti, živeti med seboj v lepi slogi, se pridno učiti in uspešno agitirati.

Skupno zborovanje vsega dijaštva.

Na skupno zborovanje v dvorani »Sokol« sta došla nepričakovano dr. Krek in dr. Lampe, z neznanskim navdušenjem sprejeta. Vse je vzklikalo: Živio Krek, in ga skoroda potisnilo na govorniško tribino, da čujejo, kaj pove mladini. Dr. Krek je v kratkem, originalnem in pristrčnem nagovoru pozivljaj mladino, naj dela v celem svojem življenju brez ozira na to ali ono osebo, brez častilakomnosti in egoizma. Osebam ne zaupajte, zgolj stvari in načrtom! Prav je, kar piše sv. pismo: Maledictus, qui confidit in homine! Dr. Lampe, pristrčen pozdravljen, izvaja, da se bodo vse težnje združenega Slovensstva in Hrvatstva vresničile in vdejsstvovale, kadar bomo šli med ljudstvo in bo vsak izmed nas z agitatoričnim delom pridobil zase preprostejša. To bo krščansko-socialna organizacija, ki ji nihče ne bo kos, katere nihče premagati ne bo mogel. V boj moramo iti brez egoizma, brez posebnih interesov, biti moramo vojščaki-demokrati. Nato govori teolog Dagarin o »Razvoju krščansko-socialne ideje med Slovenci«. Po temeljitim govoru predlaga sledečo resolucijo: Le resnično delo po krščansko-socialnih načelih zamore rešiti in preporoditi slovenski in hrvaški narod. Pri tem delu nam je demokracija temelj, v pomoč pa geslo: Organizacija. Posebna skrb naj se posveti proizvodni slojem, ki največ trpe pod težo kapitalističnega liberalizma. Zato naj se 1. organizira kmečki stan potom kreditnih, proizvodnih in konsumptivnih zadrug, 2. okrepiti naj se obrtni stan potom produktivnih in skladiščnih zadrug, 3. pozdigne naj se delavstvo potom krepke strokovne organizacije, ki naj ustvari delavcu pogoje za pošten obstanek. Da se to doseže, je potrebno vsestransko izobraževanje, ki se vrši s pomočjo knjižnic, predavanj, poljudnih tečajev in izobraževalnih društev. Hrvško-slovenski vsedijaški sestanek pozivlja katoliško dijaštvo in vso inteligenco na intenzivno krščansko-socialno delo. (Viharno odobravanje.)

V torek:

Laiški odsek.

Najprej referira phil. Vac (»Domagoj«) »Na obranu vere«. V lepem, temeljitim govoru dokazuje, da je naše krščansko prepričanje edino pravo in da je v naše rešenje potrebno, da to tudi ohranimo in razširjamo. Soglasno se je sprejela važna resolucija, koje temeljne misli so: 1. Na hrvaškem vseučilišču naj se ustanovi stolica za krščansko filozofijo. 2. Kateheti naj v višjih šolah posvečajo osobito pozornost modernim kulturnim in apologetičnim vprašanjem. 3. »Luč« naj prinaša filozofsko-verske članke. 4. V tem smislu naj se z znanstvenim berilom izobrazuje vse dijaštvo. Obširno govori in poroča phil. Puntar o temi: Naše stanovsko vprašanje. Temeljne misli njegove obširne in temeljito zasnovane resolucije so: Dijaštvo se med seboj spoštuj v kljub vsem načelnim razlikam! Katoliško

slovensko dijaštvo priporoča, da podpiraj slovenska katoliška javnost »starešinstvo Leonove družbe« v Ljubljani kot splošno podporo društvo za slov. kat. dijaštvo. Starešinstvo skrbi, da omogoči iz izdatnimi podporami nadaljnji študij somišljenikov v svrhu višje akademične in strokovne izobrazbe. Stremi pa naj se po tem, da se zasnujejo posebni dijaški domovi za revnejše dijake zlasti za obmejne kraje. Uredi naj se vprašanje o hrani izven stanovanj. Za srednje dijake naj »dijaške kuhinje« čim najvestneje izpolnjujejo svoj namen, za akademično dijaštvo naj se oskrbe posebne »slov. dijaške mize«. V zdravstvenem oziru se dosezi: a) brezplačna zdravniška pomoč; b) brezplačna zdravila; c) popust pri kopalniških in zdraviliških; d) vse ugodnosti v II. razredu bolnišnice. Po možnosti naj se osnuje »splošno podporno društvo za počišniško potovanje dijaštva«, ki poskrbi v večji meri za potrebne ugodnosti. Stanovska organizacija je potrebna. Vse moderni razvoj sili, da se ugodi tudi glede srednješolskega dijaštva tendenci družabnega razvoja, ki kaže povsod naravno nagnjenje k združevanju. Šola izkoristi v svoj lasten prid ta važen moderni činitelj življenja: dijaštvo želi svobodnejšega razvoja, da se vsestransko izpopolni v raznih krožkih n. pr. literaturi ali znanstvu. Da se tem zahtevam ugodi, deluj vse dijaštvo po gotovem načrtu samozase in v sporazumu z vsemi, ki jim bi moral biti napredek v dijaštvu veselo znamenje za dobro bodočo inteligenco. Zlasti naj v tem oziru deluje »Slov. dijaška zveza«.

Kot tretji referent nastopi phil. Bašič (»Domagoj«), ki govori o organizaciji hrv. kat. dijaštva. Samo v organizaciji bo moglo hrvaško dijaštvo ugoditi svojim interesom. Razmere glede na katoliško gibanje so na Hrvaškem zelo čudne. Celu duhovništvo je podpiralo in še deloma podpira liberalno politiko »Obzorovo«. Postrani so gledali novo gibanje, ki ga je začela »Hrvatska Straža«, ki je radikalno nastopila proti liberalizmu. Take razmere so prisilile tudi dijaštvo, da si je ustanovilo svoje ognjišče katoliško akademsko društvo. Začelo se je na Dunaju. Ustanovila se je »Hrvatska«. Kmalu nato je dobilo hrv. kat. dijaštvo svoj list »Luč«, ki danes naravnost krasno uspeva. Lansko leto se je zbralo na Trsatu hrvaško in slovensko dijaštvo in postavilo temelj za nadaljno organizacijo hrv. kat. dijaštva. Slovensko dijaštvo je dajalo navodila za to organizacijo in spodbujalo k ustanovitvi hrv. kat. akademiškega društva v Zagrebu. Tozadevna resolucija je postala meso: Hrvško katoliško dijaštvo si je v Zagrebu ustanovilo svoje ognjišče »Domagoj«. Tako se je razvilo gibanje do današnjega dne, ko imamo že I. hrvatsko-slovenski vsedijaški sestanek. Za srednješolce je danes najboljša organizacija kongregacija, ki dijaka ohrani v vzglednem življenju. Ideal naš naj bodo take razmere, kot jih imajo Slovenci.

Torek popoldan:

Slavnostno zborovanje.

Predsednik Markulin povdarja, da smo po celi vrsti govorov in referatov priredili za sklep zborovanj svečano zborovanje. Najprej pozdravi g. župana zagrebskega Amruša in rektorja univerze g. prof. Bauer-ja in nadškofijskega tajnika kan. Premuša. Ko prečita celo vrsto brzojavk, podeli besedo teologu Larčeviću (Djakovo), ki izvaja sledeče. Nismo se sramovali, da javno izpovem svoje prepričanje in manifestiramo v belem Zagrebu svoje ideje. Ideje krščanstva, ki smo jih podedovali od svojih dedov, hočemo pokazati svetu kot edino prave. Naš veliki Strossmayer je otvoril jugoslovansko akademijo s križem v roki, kajti hotel je, naj se goji resnično znanost. On nam je vzor. Naša načela so prava. Držali so se jih največji učenjaki. Pasteur, slavni francoski učenjak, sam je rekel, ko so

ga vprašali, zakaj da je tako veren kristjan: Ravno radi tega, ker me je znanost in globoko razmišljanje od tega privedlo. Govornik sklepa z besedami: Vse za vero, domovino in svobodo!

Nato nastopi z viharim aplavzom pozdravljen dr. Krek, ki povdarja, da se mora udati tudi svečenik rezultatom moderne vede, ako ni strokovnjak. Druge vede pa morajo pripoznati tudi teologijo kot znanost, katero morajo bogoslovci temeljito gojiti. Še nekaj. Duhovnik naj pri delu za narod ne misli nase. Nesebičen naj bo. Ni on vse pri tem delu. I drugi so za tako delo ustvarjeni. Tudi zaradi svojega stanu ne more zahtevati v tem oziru avtoritete, kajti samo delo dá človeku vrednost. Kdor dela, ta je naš mož. Pri vsem delu je pa potrebno skupno delo laikov in duhovnov. Klerikalizem je pri tem le strašilo. Kar je slabega pri tem delu, kar je sebičnega pri tem, temu se upiramo z vso silo. Govornik končuje svoj govor, burno pozdravljen. Nato govori jur. Kemperle o vprašanju slovenskega vseučilišča, utemeljuje njega potrebo in pobila znane ugovore nasprotnikov. Besedam govornika je sledilo gromovito ploskanje.

Za tem sledi referat abs. iur. Markulina (»Domagoj«) z naslovom »Katolicizem i moderni vek«. Moderne »vede« nočejo nič slišati o Bogu, namreč nastopajo proti teizmu. Nočejo božje morale, ampak svojo. Tudi moderna umetnost se nagiba k poganstvu. Da se temu odpore, je potrebno, da si prisvojimo mladino. V šolo moramo, ona mora biti naša! Moderna kultura hoče dobiti mladež zase in jo vreči strasti v naročje. Tu treba odpora! Naše trdno prepričanje je, da le kot katolici lahko največ storimo za narod.

Na slavnostnem zborovanju sta se sprejeli sledeči resoluciji:

Katolicizam i moderni vek.

(Ref. cand. iur. Stj. Markulin.)

1. I. hrv.-slov. sveučilki kat. sestanek izražava svojo nepokolebljivo odanost sv. Stolicu osobito stoga, što moderni vek hoće da uništi ugled sv. Stolice i položaj, što ga ona zauzima u kat. Crkvi i civilizovanom svijetu. 2. Poradi teškoće borbe protiv duha modernog vremena poziva sestanek sve uverjene katolike, bili oni u kojoj mu drago političkoj stranci, da složnim silama ustanu protiv svih napadača i neprijatelja katoličke vere i Crkve u Hrvatskoj. 3. Daštvo, sakupljeno na sastanku, zaključuje, da će se ustrajno boriti protiv neposredne posledice bezvierskog duha modernog doba: nečistoće života, koja se, ucipljena daštva u srednjim školama, širi na univerzi, te tako prelazi u narodnu inteligenciju.

Slovensko in hrvaško sveučilišno vprašanje.

(Ref. gg. B. Schaubach i Juras.)

1. Zahtevamo odločno od avstrijske vlade, da ustanovi v Ljubljani popolno vseučilišče s slovenskim in hrvaškim učnim jezikom. 2. Pozivljamo slov. državne poslance, naj se z vso odločnostjo poprimejo tega vprašanja. 3. Ker smo prepričani, da bo slovensko vseučilišče na razvoj slovenskega naroda le tedaj blagodejno vplivalo, ako bodo vseučiliški profesorji delovali v smislu katoliških idej: naj se posvetijo nadarjeni katoliško-narodni akademiki po dokončanih študijah nadaljnji strokovni izobrazbi in se habilitirajo za vseučiliške docente, v to poklicani faktorji pa naj jih podpirajo gmotno. 4. Zagrebškemu vseučilišču naj se pripozna ravno isto pravno razmerje do avstrijskih univerz, kot ga uživajo iste med seboj. 5. Na zagrebškem vseučilišču naj se ustanovi še medicinska fakulteta. Slavnostnemu zborovanju je sledil komerz.

Na shod je došlo mnogo brzojavk. Brzojavno je shod med drugimi pozdravila tudi so-proga bivšega bana, milostna gospa grofica

ne noge, jokali in ponavljali drug drugemu: »Poklon njemu, največjemu vitezu med nami!« Potem so mi začeli poklanjati v dar, kar je kateri imel, ali pa kje zaplenil: konje z opravo, svilene šotore, sablje, posejane z dragimi kameni, laške in turške cekine, preproge, konjsko opravo, drage handžarje, srebrno ali celo zlato posodo, sobolje kože, drugi peščico turkusov ali rubinov, drugi z dijamanti posejane zapone, tako da je bilo vrednosti za nekaj tisoč zlatov; vse to sem naložil na pet voz. To so storili iz svojega dobrega srca in to tem lažje, ker so ravno takrat bili namenjeni na vojsko proti Kazakom; Loboda in Nalevajko sta začela namreč zopet širiti nemir po Ukrajini in Žolkiewski se je bil z njunimi četami. Večkrat so nas srečali oddelki vojske, vojski so se nam približavali in izpraševali: »Koga peljete?« Nato je Himek navadno odgovoril: »Plemiča, izmučenega v turški sužnosti!« Na tak odgovor so nas pustili pri miru in še celo daroval mi je vsak kaj, če je mogel. Za Kijevom nas je srečal sam Žolkiewski, kateri je hotel iti navidez na Perejaslav, a je šel proti Dniepru. Ko je ta slavni bojevnik slišal, kaj se mi je zgodilo v sužnosti, je rekel: »Za manjše zasluge se dobe starostva; pisal bom o tem kralju«. In podaril mi je dragocen prstan, ki ga še danes nosim na prstu. Srce se mi je širilo ob pogledu na njegove vojske, ki so bile sicer maloštevilne in vsled vednih pohodov izmučene, a tako dobre in zanesljive, da se jim v nobeni bitki sovražnik ni mogel ustavljati.

Ko sem gledal te v vetru počrnele ljudi, ki so spali na prosti stepi, nič jedli po dva in tri dni, tudi ponoči ne odlagali oklepov, rane celili s smodnikom, a bili vendar takšni junaki, sem postal ponižen in sem mislil: ne spo-

dobilo bi se, da bi postal ošaben vsled svojih zaslug, ker ti v takšnem naporu še pojo, kakor bi ne vedeli, da so junaki.

O, kako mi je bilo žal, da nisem mogel sesti na konja, da nisem mogel dvigniti ne oklepa, ne kopja, da nisem mogel pojezditi z njimi, ampak sem si moral lupiti ogle iz kože. In tedaj so bili za vsako viteško dušo tako krasni časi na Ukrajini. Vsako noč so žareli požarji na obzorju in donele bojne trobente. Žolkiewski je s kameniškim vojvodo, gospodom Potockim krožil kakor orel po stepah, knez Rožinski je grmel okoli Pavoloč, Jazlovjecki se je poskušal v manjših bitkah, Nalevajko, Loboda in Sasko pa so se s svojo družalo kakor volčje skrivali po prepadih. Enkrat v noči nas je napadla druhal, pijana moldavskega vina. Tem je Himek po stari navadi povedal, da pelje izmučenega slahčiča, oni pa so razkresali veliko isker, da bi me lahko ponoči spoznali in so me zapeljali h Kremskemu. Ko so tam prižgali bakljo, me je spoznal neki kazaški esaul, ki je bil z menoj na Krimu in dobil na praznik Čačuk-bajram svobodo. Začel je kričati: »Gospod! Gospod!« in potem: »Svetega Laha peljete!« — padel je k mojim nogam in ko je povedal Kremskemu, kako sem jim v sužnosti pomagal, so prišli tudi drugi k meni in sneli čapke z glav, jaz pa sem jih okregal, zakaj so neposlušni ljudovladi. Kremski pa mi zato ni nič storil in ničesar vzel, ampak me bogato obdaroval in mi dal stražo na pot. Tako časti celo sovražnik pri bojevitim možu pogum in rane, za kar je Bog gotovo Kremškega izveličal, posebno ker Kremski ni bil tak sovražnik ljudovlade, za kakoršnega so ga imeli.

Na celi Ukrajini, da, v celi ljudovladi je vrelo kakor v ulju in Bog je poslal na našo zemljo veliko nesreč, posebno, ker se je vojni

pridružil še kuga. Ker so se ljudje brigali za druge reči, jo je malokdo opazil, a jaz sem jo videl s svojega voza. Kuga ni šla kakor lava, ampak je, kakor v Krimu, napadala posamezne ljudi, mesteca, vasi in sela.

Storili so tu in tam kaj proti kugi, po selih so se palili veliki kupi gnoja, ki so razširjali strašen smrad, katerega kuga baže ne more strpeti. Ponoči so skrbeli fantje, da kupi niso pogasili. Ljudstvo je pričakovalo velike nesreče in je hodilo v procesijah, pri katerih so nosili zastave, poslikane z mrtvaškimi glavami. Pri vsem tem je Bog udaril ljudi z nekako zaslepljenostjo, ker niti med vplivnimi ni bilo slope in so, namesto, da sedejo na konja in vzamejo orožje v roke, kar bi bilo najbolj preprosto in pošteno, motili zборе s svojimi domačimi zadevami. Sovražnik se je zbiral na mejah, a naše moči so bile čudno razcepljene; in to je bila velika nesreča za nas, ker če bi se dvignilo vse plemstvo in vsi vplivni složno na boj, potem bi moral zatrepetati pred nami vesoljni svet. To pa trdim zato, ker ni vojska, ki bi se mogel ustavljati našemu kopju; ker sem pozneje videl, kako so naši s svojim napadom pobili turške janičarje, škotske pešce in švedske konjenike, trdim, da nam je narava dala več sposobnosti za boj, ko drugim. In vendar mi stavimo v boj tisoč ljudi, ko jih stavijo drugi deset tisoč.

Zakaj se to tako godi, ta skrivnost je najbrže skrita v božji volji, kar mora vsak smatrati za lažje, če sede oborožen na konja, kakor pa če s svojim jezikom dela prepir in zgago. Zato nam je slava večja, zmota duše manjša, zaslugla bolj popolna in večno izveličanje zagotovljeno.

Človek hodi kakor popotnik po svetu, zato ne sme skrbeti za sebe, ampak za ljudovlado, katera je in mora ostati večna. Amen.

VI.

Sveti Bog, sveti, mogočni in nesmrtni, bodi pohvaljen v svojih delih. Kamor obrnem svoje solzne oči, tam te vidim, in kjer te vidim, tam te spoznavam. Ti si pritrld na nebu nebeske ognje, ti ukažeš solncu, da vsak dan iz morja vstaja in delaš dan na gorah in v dolinah. Na tvojo slavo šume gozdovi in zvoni črede po poljih; na tvojo slavo jezdi vojske po stepi z rezgetanjem konj in vsa zemlja ti čast daje. Mene, svojega služabnika, si zapustil in si mi vzel moje srečo, a tudi za to bodi pohvaljen: Na vojnah so potekla moja leta in v trpljenju so osiveli moji lasje. Tam, Gospod, kjer so topovi z ognjem peli o tvojem veličanstvu, kjer je v dimu grmel tvoje ime, tam sem bil. Na Multanah in na Inflantskem je tekla moja kri, a danes sem star in moje ugasle oči se dvigajo k nebu, telo si pa želi večnega miru. Ne zemskega blaga, ne bogastva, častnih mest in služb ne ponesem na oni svet, ker sem ubog, kakor sem bil. Ali, Gospod, pokažem ti svoj grb in rečem: »Glej — ni onečastjen kakor le z mojo krvjo. Ohrani sem častno ime, moj duh ni klonil, — četudi sem se šibil pod boljo, zlo-mil se nisem.

Tukaj se končajo ulomki iz spominske knjige Aleksandra Zdanoborskega. Iz teh se kaže, da je ta »neupogljivi knez«, ki ni hotel postati tatarski konjuh, imel življenje polno boli in trpljenja. Gledal je mnogo na čast svojega imena, kar je bilo značilno za duha onega časa. Z Marijo, kakor se dá sklepati iz kratke opombe proti koncu, se ni sestal nikdar in se torej tudi ni oženil. Lahko torej sklepamo, da je ta plemič umrl brez otrok in da je bil poslednji iz svojega rodu.

Gabrijela Pejacsevich. Po tolikih razpravah, opominih, nagovorih in vzpodbudah je sedaj potrebno organizatorično in agitacijsko podrobno delo. Pričo sile in naporov, s katerimi izkušna radikalno-liberalna mladina zasesti odločilna mesta v naši javnosti, je potrebna mogočna ofenziva katoliške akademiške mladine! Lajski skupno s klerom, priznavajoč in vpoštevajoč vse, kar je dobro in solidno v modernem kulturnem napredku, opri na delo prejšnjih rodov in na svojo krščansko svetovno misel, v resnici svobodoljubni in širokega dušnega obzorja — tako v bojno fronto!

Za varstvo slovenskih deklet.

(Zavod sv. Nikolaja v Trstu.)

Zavetišče za brezposelne služkinje.

Žalost in groza nas obdaja, ko beremo ali slišimo, koliko so morali pretrpeti naši predniki od krvoločnih, divjih Turkov, ki so neštevilokrat pustošili naše kraje, požigali naše vasi, blago in mlade ljudi plenili in odvajali v sužnost. Posebno dragocen plen so jim bila lepa slovenska dekleta, za katera so se bogati in pohotni jutrovcji kar trgali.

Turške nevarnosti so že davno minule, vendar nam srce močno krvavi in duša se nam v pomilovanju topi, ko zremo na novejšo nevarnost, ki prete onim slovenskim mladencem, katere sili revščina, omamlja nečimurnost ali pa naganja še kak drug vzrok, da zapustijo svoj tihi dom in drve za nepoznano srečo v tuj svet.

Ker smo sami priče bridkega gorja, ki tako pogostoma zadeva cvet slovenskega ženstva, je moremo drugače, kot glasno in močno vpiti, da odmeva do zadnjega kota naše domovine: »Dekleta, doma ostanite!« Vi pa, skrbni stariši, (sorodniki in gospodarji) častiti duhovniki, cenjeni učitelji ter slavna županstva, vi vsi pomagajte zajezi navale mladih ljudi do velikih mest.

Toda pri vsestranskih svarilih in pri raznih težkočah se vendarle množi število deklet, ki prihajajo služiti v Trst. Enkrat za vselej bodi povedano: Vzroki tiče prej v vsem drugem kot v tem, da obstoji v Trstu zavetišče za brezposelne služkinje, t. j. Zavod Sv. Nikolaja, ki je ustanovljen le za to, da rešuje v nevarnosti že se nahajajoča na novo došla dekleta ali pa ona, ki so službo izgubila — in nikakor ne zato, da jih spravlja iz varnega domovja v velikomestne nevarnosti.

Podli postopači, ki se klatijo po deželi in lahkomisljenim dekletom ponujajo lepih služb, sumljivi sopotniki v vlaku in na ladji, »prijazni« tolmači na postaji in v luki, predrzni soposli, hinavski snubci, pohotni gospodarji, lahkoživi sinovi družin, pokvarjene tovarišice, gostoljubne starke (po prenočiščih), posredovalni uradi za službe — vsi ti so se zakleli proti našemu mlademu ženstvu.

Z verskega, socialnega in narodnega stališča je postalo zavetišče za brezposelne služkinje živa potreba. In res hvalevrednemu trudu in prizadevanju preblage gospe Marije Škrinjar, (ki je bila v zavodu prva voditeljica) je leta 1898, bil v Trstu ustanovljen »Zavod sv. Nikolaja« v proslavo petdesetletnice vladanja Nj. Vel. Franca Jožefa I.

V teh devetih letih (1898—1907) je sprejelo to zavetišče v svoje okrilje približno 9000 (devet tisoč) slovenskih deklet, katera bi se bila lahko izgubila v šumečih valovih svetovnega mesta. »Zavod« obžaluje le to, da je bilo razven teh 9000, še mnogo drugih služkinj-trpink, katerim ni mogel dovolj pomagati vsled svojih preskromnih sredstev. Koliko deklet pa je žrtvovala naša domovina še predno je zavod obstajal! Gotovo je marsikatera mladenka tužno zvenela v okuženih prostorih velikih mest (Trst, Aleksandrija, Carigrad itd.).

»Zavod« je bil angel varuh le onim dekletom, ki so v Trstu ostale, temveč tudi tistim, ki so se čez Trst izseljevale. Izvrševal je do njih vsa duhovna in telesna dela usmiljenja.

Če pomislimo, da vzdržujejo »Zavod« le milodari, moramo pripoznati njegov velik trud a še večjo ljubezen, ko vidimo tako lepe uspehe. »Zavod« sprejema dekleta že na postaji po posebnih »varhinjah« (ki nosijo na belo rumenih trakovih svetinjico Matere Božje dobrega sveta). Daje proti prav mali odškodnini svojim gojenkam ne le streho in hrano, temveč tudi raznovrsten poduk in koristne nasvete. Poteguje se povsod za vse njihove človeške in krščanske pravice.

Vsled naraščajoče draginje na stanarini, hrani, razsvetljavi in kurjavi prihaja pa »Zavod« v vedno večje zadrege in stiske. Zato smo prisiljeni, ker poznamo važnost tega zavetišča, da trkamo na usmiljena srca širom slovenske domovine: Pomagajte, pomagajte!

V obrambo ugleda slovenskih služkinj moramo izjaviti še to: Marsikdo napačno misli, da dekleta, ki služijo v Trstu, niso sploh nič kaj prida. Ni res. Slovenke znajo še najlepše biti čednostne in verne. »Marijina družba«, »Marijin dom«, »Župnijska knjižnica«, »Slovenske pridige« (in služba božja), »pisma od doma« — vse to deluje v lepem soglasju z Zavodom za njihovo časno in večno blaginjo. Dekleta so tedaj vredna vsake podpore. Prihodnje leto 1908 bode obhajal Zavod desetletnico svojega obstanka. Vsak po svojih močeh sezi v žep, da povečate to slavlje, ki naj Zavodu zagotovi obstanek in mu pospešuje napredek.

Pomagajte, Bog vam bo obilno poplačal — in veliko korist bode imela vsa Slovenija. Trst, 1. julija 1907. Zavod sv. Nikolaja v Trstu, Via Farneto 18., II.

Opazke. 1. Ker je »Zavod« vseslovenskega pomena v tako važni zadevi, se p. n. uredništva slovenskega časopisa najljudneje prosijo, da ta članek ponatisnejo.

2. Slavna županstva in slovenski denarni zavodi si bodo postavili večni spomenik, če nakažejo »Zavodu« stalne letne zneske.

3. Želeti je, da se ustanove povsod posebne družbe žena in deklet, katere naj bi ne le nabirale podporo za svoje rojakinje v tujini, temveč tudi od »Zavoda« poizvedovale, kako se jim godi.

NAGODBENA KRIZA.

Dunaj, 7. avg. V pogodbenem vprašanju med Avstrijo in Ogrsko se plete zopet nekaj kritičnega. Avstrijska vlada hoče, da se napravi topot temeljita pogodba, to se pravi, da se obenem z pogodbenim vprašanjem reši tudi bančno in kvotno vprašanje. Samoposebi se razume, da temeljita ureditev gospodarskega in finičnega razmerja med obema državama ni mogoča, ako se ne določi, ali naj bo tudi po letu 1910 in do kdaj naj bo banka skupna. Ravnotako je s kvoto. Kvota spada k nagodbi. Avstrijska javnost pa odločno zahteva, da mora Ogrska plačati večjo kvoto, da mora z višjim zneskom prispevati k skupnim izdatkom.

Budimpešta, 7. avgusta. Kod odgovor na avstrijsko stališče izvaja današnje glasilo neodvisne stranke »Magyar Ország«, da ogrska vlada vztraja na stališču, da bančno in kvotno vprašanje nikakor ne spada k nagodbi. Kakor hitro bi se našla kaka ogrska vlada, ki bi privolila, da bi se obenem z nagodbo posvetovala tudi o nagodbi in banki, bi ta vlada v teku 24 ur bila podedena z pozorišča. Kajti Ogrska je uničena, ako avstrijska vlada doseže, kar namerava. Upati je — pravzaprav čisto gotovo je — da se bo nagodba sklenila in da bo padla avstrijska vlada, ki ovira rešitev nagodbe s tem, da z njo spravlja v zvezo banko in kvoto. (Zna se pa zgoditi tudi narobe, ako se ne bo krona z vso silo zavzela za Ogrsko.)

DEŽELNI ZBORI.

Brno, 7. avgusta. Septembra meseca se najbrž skliče moravski deželni zbor. Babil se bo samo z gospodarskim vprašanjem in podporami za nezgode vsled uim. Socialni demokrati nameravajo nujno predlagati, naj se uvede splošna in enaka volivna pravica, a temu predlogu pripisujejo le pomen demonstracije.

Praga, 7. avgusta. Izvrševni odbor češke katoliškonarodne stranke je sklenil pridružiti se akciji ostalih čeških strank za vpo-klanje deželnega zbora in za volivno reformo. »Hlas Naroda« poroča, da vlada v kljub temu deželnega zbora ne bo sklicala, ampak ga razpustila in razpisala nove volitve na podlagi stare volivne pravice.

Černovice, 7. avgusta. Bukovinski deželni zbor se skliče 10. septembra. Posvetovali se bodo o sanaciji deželnih financ, volivni reformi, reformi občinskega volivnega reda in uredbi učiteljskih plač.

PRORAČUNSKA DEBATA.

Prag, 7. avgusta. Glasilo Masarykovo, »Čas«, poroča, da je več poslancev izdelalo načrt, kako omogočiti, da bi se brez izpremembe poslovnika lahko končala v jesenskem zasedanju državnega zbora proračunska debata še pred koncem leta 1907.

RUSINI.

Lvov, 7. avgusta. Poslanec Davydiak je izstopil iz skupnega rusinskega kluba in se pridružil poslancu Markovu.

PRIPRAVE ZA VOLITVE NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 7. avgusta. Rakodeczay baje že dela priprave za saborske volitve. Pri zagrebškem kornem poveljstvu je baje že vse urejeno glede odpošiljanja vojaštva v poedine volivne okraje.

ITALIJA.

Papež ne sprejme avstrijskega nadvojvode.

Rim, 7. avgusta. Kakor znano, je dunajska »Zeit« poročala, da bo kralj Viktor Emanuel obiskal cesarja Franca Jožefa, cesar bi pa obisk vrnil z ozirom na to, da on sam ne potuje več v inozemstvo, s tem, da bi šel Viktorja Emanuela obiskat v Rim kak nadvojvoda. »Tribuna« je to vest takoj demantirala, v kljub temu pa se vzdržuje. Z ozirom na to vatikanski krogi menijo, da papež v tem slučju avstrijski nadvojvode ne bi sprejel in proti njegovemu obisku pri italijanskem kralju pri vevlastih protestiral. Seveda je to le mnenje, gotovega ni nič.

Brezverska druhal.

Rim, 7. avgusta. Italijanska vlada ne pusti sedaj v inozemstvo nobene brzjojavke o protiverskih izgrelih v Italiji in jih vse konfiscira. Boji se, da ne bi vsled protikatoliških demonstracij druhalij pojemale potniki in romarji iz inozemstva.

Rim, 7. avgusta. Druhal je v Florenci zasramovala ravnatelja ondotnega observatorija, slovitega seismologa in astronoma, duhovnika don Guido Alfani. Francoski abbé George Maurey, ki v Rimu študira, objavlja v francoskih časnikih pismo, kjer pravi, da ga v Rimu fantalinji vsak dan zasramujejo, dočim ga v nekatoliških deželah še nihče ni napadel. Zidarji so izžvižgali na cesti kardinala Casetta.

Varazze, 7. avgusta. Fant Bresson, ki je obrekoval tukajšnje salezijance, je bil svoj dnevniki, na podlagi katerega je salezijance pri policiji tožil, sestavil sam iz knjig znanega Leo Taxila.

NOVI RUSKI PATRIARH.

Peterburg, 7. avgusta. Svetovalstvo za sklicanje pravoslavne cerkvenega koncila je sklenilo, da se po smrti ruskega patriarha Jova izpraznjeni patriarhat zopet uvede. Kot kandidat za to vevlačno mesto se imenuje peterburški metropolit Antonij.

PROTIDINASTIČNE KMEČKE DEMONSTRACIJE NA PORTUGALSKEM.

Lisabona, 7. avgusta. Ko se je kralj Karol peljal v zdravišče Pedros Solyodos, so mu na vseh postajah prirejali — demonstracije. Več kolodvorov je bilo črno drapiranih z napisi: Doli z diktatorjem! Živela revolucija! Na kolodvoru v Pedros Solyodos župan ni mogel prebrati udanostnega nagovora, ker so kmetje pred kolodvorom vpili in demonstriali. En kmet se je prerinil do kralja, ga potipal po ramah in mu zavpil na uho: Stran z diktatorjem! Nato jo je tako urno pobrisal, da ga policaji niso mogli vjeti.

IZGREDI V PERZIJI.

Turški vojak prekoračil mejo.

Teheran, 7. avgusta. Turški vojak so prekoračili perzijsko mejo, s topovi obstreljevali krščansko vas Mevan in v Urmiji ubili 90 oseb ter odvedli več deklet. Baje je perzijski šah v sporazumu z Rusijo in reaktivarci v deželi sam povzročil te izgrede, da svetu dokaže, da v Perziji ni na mestu konstitucija. Izzval bi rad mednarodni slučaj in intervencijo.

RUSIJA.

Rešitev agrarnega vprašanja na Ruskem.

Petrograd, 7. avgusta. Službeni listi poročajo, da vlada hoče prodati kmetom 10 milijonov desetnin, to je 109.000 km². Vendar pa ne bo razdelila takoj vsega »zemeliskega fonda«, ampak letos samo 722.000 desetnin ali 800.000 ha. Eni obitelji se ne bode prodalo več kot 20 desetnin v nerodovitnih krajih, v rodovitnih pa osem in pol desetine.

Podpora od lakote stiskanim krajem.

Peterburg, 7. avgusta. Doslej se je stradalnim delila podpora v žitu ali pa v denariu. Ker pa je večji del te podpore romal nazaj v državne blaginje v obliki monopola na žganje, je Stolypin odredil, 1. da se državna pomoč ne daje več kot darilo, ampak kot posojilo, katero bode treba plačevati kot dolžne davke 2. da za plačilo posojila ne sme več jamčiti občina, ampak vsak posameznik, 3. državno podporo bodo delili sedaj poedincem, ne pa celih občin skupno, kajti ta je razdelila podporo med vse stanovce enako, ne glede, so li potrebni ali ne, 4. podpora se podeli le, če potrdi načelnik občine, da je prosilec resnično potreben.

PROTI MAKEDONSKIM BANDAM.

Carigrad, 7. avgusta. Turška stražna ladja je prevčerašnjim blizu gore Athos vjela tri grške ladje, na katerih je bila mala grška banda. Turki so zaplenili orožje in razstrelivne snovi.

FRANCOSKA AKCIJA PROTI MAROKU. Bombardma v Casablanci.

Tanger, 7. avgusta. Francoski četni, ki se je včeraj zjutraj v Casablanci izkrcala, je načeloval ladijski poročnik Ballande. Maročani so zaprli vrata pri carinski postaji in jih niso hoteli odpreti. Ko so se vojaki vratom približali, so Maročani jeli na Francoze streljati. Poročniku so prestrelili obe roki in ranili tri vojake. Poročnik je v kljub temu, da je bil ranjen, zapovedal vojakom z bajoneti naskočiti Maročane. Pobili so s sabljami in bajoneti 150 Maročanov. Nato so korakali do francoskega konzulata. Ko je poveljnik križarke »Galilée« čul, kako se v mestu strelja, je začel okoličnim casablanski bombardirati. Granata je uničila arabsko svetišče »Marabut«. Opoldne je priplula druga križarka in je izkrcala stotnijo vojakov pod poveljstvom majorja Mangina. Tudi proti tej so Maročani streljali s salvami: Francozi so jih naskočili in kmalu so se domačini valjali v krvi. Ker so Maročani streljali na francoski konzulat, sta križarki »Galilée« in »Du Chayla« bombardirali mesto z melinitnimi granatami. Arabski del mesta gori. Mošeje so podrte. Ubitih in ranjenih je 600 Maročanov.

Francoska nota na vevlasti.

Pariz, 7. avgusta. Francoski poslaniki so danes izročili vevlastem, ki so podpisale algeziško pogodbo, noto, kjer francoska vlada poroča o dogodkih v Maroku in o svojih namerah. Nota povdarja, da je skrajni čas, da se v maroških pristaniščih uredi in organizira policija. Francoska hoče varovati avtoriteto sultanovo, suvereniteto in neodvisnost njegove države, omogočiti red in varnost trgovskih naprav in podjetij ter kaznovati provzročitelje napadov in pobojev. Konečno izjavlja nota, da se bo v Casablanci in okoličnici policija organizirala v sporazumu s Francosko.

Masagan in Tanger.

V Masaganu je položaj zelo opasen. Včeraj zvečer je proti Masaganu iz Tangerja odplul parnik »Emir«, da vzame ondotne Francoze in Evropejce na krov. — V Tangeru je popolnoma mirno. Vojni minister Giebas je dal razorožiti vse vojake, ki polajajo od rodov okoli Casablance.

UPOR V KAMERUNU.

Na severu brambenega ozemlja so se uprli divjaki ter napadli dve postaji. Cela pokrajina šteje okoli 5 do 6 milijonov prebivcev, ki lahko postavijo do 200.000 vojakov na noge. Nemški vladni dela ta upor, zlasti pa

strah, da se utegne vzdigniti proti svojim tlačiteljem vse ljudstvo, velike preglavice. Od morskega obrežja loči uporno ozemlje širok pragozd; železnica še ne teče tja; varna in dobra pot pelje tja kak je čez angleško zemljo, ne ve se pa, če dajo Angleži dovoljenje. V omenjenem ozemlju se nahajata le dve stotnici, ki pa se ne bosta mogli držati. Mohamedanski domačini so oboroženi jako dobro ter vztrajajo lahko leta in leta. Vojna ž njimi bi torej Nemčiji naprtila bremena, ki si jih ni mogoče predstavljati.

Dnevne novice.

+ Nemški listi o sprejemu otrok iz dunajskih zavetišč v Ljubljani. Kako dobro in pristrčno so bili otroci iz dunajskih zavetišč v Ljubljani sprejeti, priča sledeča brzjoavka v današnjih graških listih: »Koncertu, katerega je priredila godba otrok iz dunajskih zavetišč v Ljubljani, je prisostvovalo odlično slovensko in nemško občinstvo. To dejstvo je tudi politično zanimivo. Značilno je, da je ljubljanski mestni svet 400 nemških otrok iz Dunaja na kolodvoru sprejel uradno in jih z vso ljubeznivostjo pozdravil. Po 25 letih je to prvič, da so prvi javni prireditvi Slovenci in Nemci bili enega duha in da ni prišlo do nobenega malenkostnega narodnega konflikta«. — Nemci bi se bili pač že zdavnaj lahko prepričali, da smo Slovenci gostoljubni in da samo izzivačem ne prirejamo pristrčnih sprejemov. Tako malenkostni nikoli ne bomo, da bi sovražili in odbijali nedolžno deco, ker ni naše narodnosti. Prav posebno pa Slovenci nimamo nobenega povoda biti neprijazni nasproti Dunajčanom, ki so ob času potresne katastrofe v Ljubljani dokazali, da imajo zlato srce. Malo menj šovinizma na obeh straneh, pa bo marsikaj boljše.

+ Osebnosti. Okrajni glavar g. Lapažne bo prestavljen iz Postojne v Logatec, okrajni glavar g. Kremenšek pa pride iz Logatca k deželni vladi v Ljubljano.

+ Poštna vest. C. kr. dvorni svetnik Herman Pattay odšel je z včerašnjim dnem na dopust. Tekom njegove odsotnosti vodil bode c. kr. poštni in brzjojavno ravnateljstvo c. kr. višji poštni svetnik gospod Artur Marocchia pl. Marčaini.

+ Iz metliške okolice. V zadnjem času se širijo po našem okraju razne vznemirljive govorice o nekih spremembah, ki so se izvršile pri »Hranilnici in posojilnici v Metliki«. Zlasti se zatrijuje vest, da je ljubljanska »Zadružna zveza« bila prisiljena navedeni denarni zavod iz svojega članstva izključiti, ter, kar je še bolj važno, mu odpovedati kredit. V tej sili ji je lepo priskočila na pomoč I. dolenjska posojilnica v Metliki. Sicer to ni nič čudnega, ker so v zadnjem času imeli nekateri »imenitni gospodje« od I. dolenjske posojilnice nekake vrhovno oblast nad hranilnico in posojilnico. Izključeni zavod je pod komando teh gospodov izgubil popolnoma značaj ljudske posojilnice. Upravni stroški zavoda so glasom letnega poročila tako veliki, da se to pač težko strinja z bistvom »Rajfajznovke«. Kakor se govori, nameravajo pristaši S. L. S. ustanoviti v metliškem okraju v kratkem več rajfajznovk.

+ »Kmečka zveza za kamniško dekanijo«. Pravila »Kmečke zveze za kamniško dekanijo« je vlada potrdila.

+ Protialkoholna pastoralna konferenca na Brezjah preteklo sredo se je obnesla vrlo dobro. Udeležnikov 53. Harmonija popolna, debata živahna, zanimanje za stvar splošno. Stori se je več važnih praktičnih sklepov. Nov velik korak na naši težki poti naprej. Obširneje poročilo v »Zlati dobi«, ki se s tem vnovič priporoča, da se pridno naroča in razširja, pa tudi — prereže in bere.

Uredba paroplovnega prometa v Dalmaciji. Paroplovni promet z Dalmacijo se je sedaj sledeče uredil in preuredil: Avstrijski Lloyd se s pogodbo, trajajočo 14 let in veljavno od 1. januarja 1908 zaveže, da prevzame osobni brzovozni promet iz Trsta v Kotor in ves tovrstni promet. Brzoparniki bodo iz Trsta odšli trikrat na teden, kakor določila vlada. Lloyd je že naročil dve brzovozni ladji v to svrhu, potrebuje jih pa pet, katere bo zgradil s pomočjo vladne podpore 1 milijon kron v najkrajšem času. Ostali dalmatinski promet med posameznimi dalmatinskimi pristanišči prevzamejo parobrodne družbe dalmatinske same. Te družbe so: Topić, Negri, Rismondo, Zaratina in Dubrovnik. Pogodbe tehi družbi trajajo deset let. Družbe se zavežejo, da pomnožijo svoje brodove, naročijo blago za popravne in nove zgradbe v domačiji in državi prepustijo ingerenco glede na tarife za blagovni promet. Država zviša poštno podporo.

+ Reformirati se hoče tudi italijanska liberalna narodna stranka v Trstu in Istri. Dne 5. t. m. sta se sešla načelstvo »Političnega društva za Istro« in odbor nekih »mladih« iz Poreča, kjer so po dolgi debati sklenili, da treba narodnoliberalno organizacijo razširiti in postaviti na široko ljudsko in gospodarsko podlago. Zdi se, da hočejo mrliča buditi.

+ V čestni odbor za kranijski sodni okraj so bili 6. t. m. iz kmečkih občin izvoljeni odborniki: Barle Matej, župan v Senčurju; Dolinar Andrej, posestnik v Smedniku; Zabret Ivan, župan v Predosljih. Namestnika pa sta: Arh Jurij, župan Predvorom in Zavrl France, posestnik v Mavčičah.

+ Poročil se je državni poslanec g. Trešić Pavičič z gdnjo. Violo Benedetič.

— Tifus v Postojni. Umrli je dne 7. avgusta na legariu žena pisarja pri c. kr. okr. glavarstvu, Karolina Kodele in je to sedaj peti slučaj smrti. — Vodovodi so vsi zaprti. Edino

dobro vodo studenca »Ribnik« vozijo v velikem sodu po trgu na račun občine. Zakaj se pač ni ukrenilo lansko leto to, kar sedaj?!

— **Zdravstvene razmere v Postojni.** Dognano je sedaj, da je edino voda iz vodovoda kriva tej strašni bolezni. Krivda zadene tiste, ki so vodovod zgradili, in sicer prvič tiste pri zgradbi vodovoda, in drugič tiste pri vzdrževanju vodovoda. Pri zgradbi vodovoda sta jo največ zavezila gosp. Arko in Dittrich, ker se nista ozirala niti na mnenje zdravnikov, in sta proti želji (občinstva) prebivalstva z nepotrebnimi velikanskimi stroški zgradila vodovod, kot stoji še sedaj. Kljub temu, da je bilo občeznano, da ima eden nabiralnikov zelo slabo pitno vodo, so snaženje in čiščenje popolnoma zanemarili, tako da so sedaj pri pojavu legarja cele kupe blata zajemali iz nabiralnika, kateri je bil ves živ najostudnejša mrčesa, glist in črvov. **Ko so čistili hidrante, je tekla iz njih prava gnojnica.** Seveda, letos poteče doba atu Arkotu kot dežel. poslancu in Dittrichu kot tržkemu oskrbniku, pa hočeta oprati sebe, mesto vodovoda. Skandal, kako si upa v ta namen zadnji »Notranlec« vprico vsega občinstva zavijati in pisati neresnice ter gmeti nad »Slovencem«, ki je opozoril javnosti na nedostatke. — »Notranjčeve« laži menda dosti jasno kaže komisija, ki se je vršila dne 5. avgusta, katera je pritisnila občinski svet, da je sklenil temeljito predugačenje vodovodnih naprav. A kljub vsem novim pravam je bila komisija mnenja, da bode vodovod neraben in torej toliko tisočakov proč vrženih.

— **Djakovski škof.** Včerajšnja »Narodna Obrana« je priobčila z Dunaja brzojavko, da bo imenovan za djakovskega škofa župnik v Novem Sadu dr. Pavel Amon, zagrizen Mažar. Vest treba sprejeti z vso rezervo.

— **1000 kron nagrade** je gospa Bartoli v Trstu obljubila tistemu, ki bi zasledil tata, kateri ji je 23. julija v njeni vili na Škorkliji ukradel za 13.000 kron dragocenosti.

— **Dva podmorska čolna** je postavila v službo naša mornarica v Pulju. Veljata nad 3 milijone kron. Okoli pristanišča in arzenala se gradijo tudi barikade.

— **Samoumor.** V Šklednju pri Trstu se je obesil neki Jožef Stroman zaradi bede.

— **Topniške strelske vaj** izvršuje zdaj naša mornarica ob istrski obali. Vaje bodo končane 10. t. m.

— **Preradoviču** odkrijejo spominsko ploščo v Grahovici prihodnje leto. Izdelal jo bode znani kipar profesor Frangeš. Stroški bodo znašali čez 2000 kron.

— **Ogrski državni železničarji** prirede 26 shodov, da javno izrazijo svoje nezadovoljstvo z novo uredbo plač in s premajhno bolniško podporo.

— **Vodstvo hrvaškega narodnega gledališča** je postavilo na spored za prihodnjo sezono 44 novitet, in sicer hrvaških 12 dramskih in 4 operetne. Med zadnjimi se nahaja tudi Viktorja Parme »Prekanjeni sluga«.

— **»Hrvaška stranka prava«** bode imela glavno zborovanje 22. (če bode treba, tudi 23. t. m.) v velikej dvorani »Hrvaškega Sokola« v Zagrebu. Med poročili je na dnevnem redu tudi posvetovanje o glavnem glasilu stranke in ustanovitvi lastne tiskarne.

— **Upravitelj karlovske patriarhije** je postal škof Sevič.

— **Zidarska stavka v Zagrebu.** Vsi zagrebški zidarji stavkajo, ker delodajavci niso ustregli njigovim željam.

— **Otok iz združenih dunajskih zavetišč,** ki so predvčerašnjim bili v Ljubljani in so se peljali v Trst, ondodni mestni svet ba je ne bo sprejel. To je pač tako malenkostno, da je nepotreben vsak komentar.

— **Vabilo k veselici,** ki jo priredi »Strokovno podporno društvo črevljarskih uslužbencev in uslužbenk« v Trziču v nedeljo, dne 18. avgusta t. l., v prostorih društva pri g. H. Dobrin (na Skali). Začetek ob 4. uri popoldne. — Pri veselici svira godba strokovnega društva. — Prvič nastopi tudi društveni pevski zbor.

— **Letošnji zbori hrvaških učiteljskih društev.** 19. t. m. se bode vršilo v dvorani »Učiteljskega doma« XXXV. glavno, 20. pa slavnostno zborovanje »Hrv. pedagog.-književnega društva«. — Dne 21. t. m. bode v dvorani kr. učiteljske šole posvetovanje odposlancev, 22. v istem prostoru VIII. občni zbor »Zveze hrvaških učiteljskih društev.« Ob tej priliki se bodo vršile volitve predsednika in odbora za dobo prihodnjih treh let. 23. t. m. bode istotam XXII. glavno zborovanje »Zveze«.

— **Glede na umor kočijažev** v Trstu poročajo tržaški listi zopet več senzacij. Policija, pravijo, da je res dala zapreti v Celovcu človeka, ki je na sumu, da je umoril kočijaža v Trstu, da pa o tem ničesar noče objaviti. Vzlic temu se je »Piccoli« posrečilo izvedeti, da sta nekoliko dni pred umorom kočijaža Praznika prišla v Trst neki mladenič in neka žena ter sta svojo prtlijo spravila pri hišniku Petronio na Rivi dei Pescatori, rekoč, da prideta kmalu ponjo. Mladenič je dan po umoru Praznikovem res prišel, pa je iz kovčega le nekaj vzel, vso prtlijo pa pustil pri hišniku. Precej časa potem je šele hišnik dobil iz Celovca pismo, naj prtlijo pošlje tjakaj. Mož je pismo in prtlijo nesel na policijo, kjer se je vsem stvar zdela skrajno sumljiva. Policija da je jela takoj poizvedovati in se je po njenem pozivu v Celovcu zaprl osumljeni lastnik tajnostnega kovčega. — Tako »Piccolo«.

— **Mučenje vojakov v naši armadi.** Okove in privezavanje so v naši armadi odpravili. Navzlic temu poročajo o sledečem slučaju iz Galicije. Topničarja Samuela Hennerja je stotnik Walušek pri raportu kaznoval s petimi dnevi strogega zapora ter ga dal vkleniti v okove, dasi bi tega ne smel. Poročnik Kafka je menil, da je kazen premajhna; pozval je Hen-

nerja k sebi, ga nagnal z »židovsko svinjo«, ter ga dal dve uri privezati na kol tako visoko, da se z nogama ni mogel dotakniti tal. Tako je visel skoro poldrugo uro na kolu, dokler ni prišel bruhati kri. Ko so ga odvezali, je Henner večkrat padel v nezavest in tožil, da mu je vroče. Se le na energično prošnjo topničarjeve matere so vojaka oddali v vojaško bolnišnico v Przemyslu, kjer so zdravniki konstatirali, da ima 39 stopinj vročine.

— **Olika zadrskih Italijanov.** Ko so se 6. t. m. zvečer vračali zadrski Hrvatje z izleta iz Šibenika, napadla jih je laška sodrga ter več izletnikov ranila. Policija ni ničesar storila, da prepreči nered, zato Hrvatje zahtevajo, da se razpusti občinski svet.

— **Osješko tovarno za stroje** prevzame delniško društvo z glavnico 300.000 kron.

— **Trgatev v Dalmaciji** bode dobro uspešna, ker je zadnji dež jako dobro došel trti.

— **Hrvaška »Kršćanskosocialna delavska zveza«** bode začela izdajati dvakrat na mesec list »Zemljoradnik«, kot glasilo vseh poljedelskih uslužbencev.

— **Zadrski abiturijenti** so darovali družbi sv. Cirila in Metoda 700 kron.

— **Samoumor.** Zadnjo soboto zvečer se je na vojaškem pokopališču v Osjeku ob grobu svojega sina ustrelil upokojeni vojaški lekarniški pomočnik Ignacij Deibler.

— **Utonila je v Dravi** osemnajstletna Eva Rajčević, hči kantinerja Rajčevića v Osjeku. Šla se je v večji družbi gospodičen in gospa kopat, pri tem pa zašla v neki vrtinec, ki jo je odnesel. Tovarišice so ji prihitele na pomoč, a potonile bi bile tudi same, da niso prihitele na pomoč ribiči.

— **Liberalni pohotnež.** Navdušen liberal, diurnist na tržaškem magistratu, Franc B. je izvršil hudodelstvo posilstva na mladolletni deklici. Tržaški liberalni listi, ki so zadnje dni toliko zabavljali in si izmišljali zločine o italijanskih salezijancih, o tem slučaju previdno molče.

— **Petindvajsetletnica požarne brambe v Črnomlju.** V nedeljo, dne 4. t. m. se je vršila v Črnomlju slavnost petindvajsetletnega obstanda našega gasilnega društva. Splošno se je vršilo vse v dokaj lepem redu. V soboto zvečer bakliada, mirozov in podoknica gospodu glavarju, v nedeljo dopoludne skupna sv. maša, potem odlikovanje onih mož, ki so pri društvu že od njegovega ustanovljenja. Enajst jih je; dolgo so vztrajali pri svojem težkem delu, zato pa je bil tudi res lep pohvalni govor gospoda glavarja Ekela. Popoludne se je vršil banket v hotelu g. Lacknerja. Govorili so domačini in načelniki ob blizu in daleč iako polnoštevilno dospelih požarnih bramb. Godba je igrala res dobro prav težke komade, tako, da so bili celo tuji gospodje presenečeni; pevski zbor pa nas je pod vodstvom g. Schillerja kratkočasil z lepim petjem. Ob tej priliki je tudi prvič nastopil metliški »Sokol«. Po banketu se je vršila ljudska veselica na »gričku«. Črnomljska dekleta so plesala kolo; tudi za običajni ples je bilo poskrbljeno. Da bi ostal ta dan vsem v lepem spominu.

— **Poboji v Trstu.** Oštir Ukmar je v svoji gostilni v ulici Rigutti s samokresom opasno ranil težaka Ivana Rauniča, s katerim sta se bila sprla.

— **Umor kočijažev.** Tržaški listi poročajo, da so neznanca, katerega so baje zaprli v Celovcu, češ, da je umoril kočijaža Praznika in Mohoroviča, izpustili.

— **Brezverska druhal v Italiji.** Rim. Protiklerikalna propaganda se je po dolgem divljanju popolnoma ponesrečila. Policija je večeraj zaprla več fantalinov, ki so na cesti sramotili papeževega ceremonijarja mns. Fanija. Vlada bo krivce strogo kaznovala.

— **XVIII. evharistiški mednarodni kongres.** Metz. Tu se je otvoril 18. mednarodni evharistiški kongres. Udeležencev je 6000. 6. t. m. se je na kongres pripeljal kardinal Vamatelli, katerega je sprejel cesarski namestnik grof Zeppelin Aschhausen. Kardinal se mu je zahvalil in prosil, naj izroči pozdrave sv. očeta tudi cesarju.

— **Prodajalci sukna** bodo na Dunaju trgovine v poletnih mesecih zapirali ob 7. pozimi ob 8. zvečer.

— **Vseučilišnega kurza** v Florenci se udeležuje tudi 10 učiteljev tržaških, katere je poslal tja magistrat. Vseučilišni tečaj obsega predvsem italijanski jezik in slovstvo, posebno Dantejevo. Vodi jo ga najslovitejši strokovniaki italijanski.

— **Škandal v Tropavi.** Neki domobranski stotnik, neki stotnik-računovodja in več drugih oseb je kompromitiranih, ker so v Tropavi izvršili več posilstev na mladoletnih otrokih. Več oseb je zaprtih, stotnika pa so oddali na Dunaj v garnizijsko bolnico, ker menijo, da je na umu bolan.

— **Zahvala.** Starešinstvu »Leonove družbe« v Ljubljani so došla sledeča darila iz Štajerskega: Dekanijska konferenca v Gornjem gradu 22 K, Ivan Doberšek, župnik v Sevnici, nabral pri dekanijski konferenci v Rajhenburgu 27 K 10 h. Alojzij Kokelj, župnik na Vurbergu, nabral na zlati maši ptujskega prošta preč. g. J. Flecka 40 K 60 h, dr. Fr. Tiplič, zdravnik pri Sv. Lenartu, zbral vsoto 24 K. — Vsem poštvovalnim gospodom najprširčnejša zahvala in Bog vrni! — Odbor »Starešinstva«.

— **Poročil se je** v Kočevju odvetnik dr. Ferdinand Černe, iz Kopra z gdč. Melanijo Jonke.

— **Deželna zveza za promet tujcev** nazonanja: Od raznih strani dohajajo »Deželni zvezi« pritožbe letoviščarjev in tujcev tala o nedostatni postrežbi, kakor tudi o pretiranih cenah, ki se zahtevajo od potujočega občinstva. Natančno se o detailsih teh pritožb žali bog ne moremo prepričati, vendar se nade-

iamo, da krivda ne leži toliko na gostilničarjih samih, kakor na njih osebju, ker menimo, da so gostilničarji pač toliko razsodni, da vedo, da s slabo postrežbo in pretiranimi cenami ne le ubijajo sami svojo obrt, ampak delajo nepreračunljivo škodo celi deželi, v kateri se je začel tujski promet ravnokar razvijati. — Pomisliti je treba, koliko se trudijo gotovi činitelji, koliko se žrtvuje v novejšem času, da bi se povzdignil tujski promet na ono stopnjo, katero zasluži naša dežela radi svojih lepot. Če se bode pa dežela že takoj o pričetku razglasila kot draga dežela, potem bode ves trud zaman in denar proč vržen. Zaraditega opozarjamo naše gostilničarje in hotelirje, tako v njihovem, kakor v interesu cele dežele, naj strogo pazijo na svoje osebe, da ne bode neupravičeno izkoriščevalo potujočega občinstva. Hvaležni pa bodemo, ako se nam naznanijo vsi slučajji, v katerih se je stopalo proti tujcem neregno. Potujoče občinstvo pa opozarjamo, naj se v vsakem slučaju pritoži pri imetniku gostilne, oziroma hotela. Le na ta način bode mogoče preprečiti vse nepravilnosti, ki bi jih zakrivilo osebje.

— **Proti malariji v Istri.** V Orsero na zapadni istrski obali je došel asistent na berolinskem higijeniškem inštitutu dr. Gonder, da jame zdraviti malarijo z novim sredstvom »Atoxile«.

— **Generalni pionirski nadzornik** postane baje polkovnik Emil Reinold.

— **Podravljenje policije v Pulju.** Kakor se govori, prevzame z dnem 1. januarja 1908 država puljsko policijo v svoje roke. K temu da so namestništvo nagnali zadnji konflikti med občno in njenimi uslužbenci.

— **Radovljški diletantje** prirede v četrtek 15. avgusta v prostorih restavracije »Kunstelj« veselico z narodno igro »Rokovnjači«, v prid radovljške ljudske knjižnice. Začetek ob polu osmi uri zvečer.

— **Strassnoff št. 2 v Brodu ob Savi.** Dne 19. m. m. je skozi Brod ob Savi potoval v Budimpešto Alibeg Firdus iz Livna, načeljuč neki mohamedanski deputaciji. Na kolodvoru ga je opazil Jusuf Bešliagič tudi iz Livna, ki pa jo je popihal v Brod iz Sarajeva, kjer se je zlasti redarstvo zanimalo zanj radi raznih tatvin. Jusufu je takoj šinila v glavo misel, da bi bilo prijetnejše živeti kot bogati Ali-beg Firdus nego preganjani Bešliagič. Misel je takoj dozorela v sklep, da brzojavi v Livno Ali begov. sinu Abduramanu po 200 K, samo bilo ni — denarja za brzojavko. Krenil je na izprehod ob savske obali, kujoč načrte. Kar sreča nekega kavarnarja iz Broda ter ga kratkomalo »napumpa« za eno krono, da more brzojaviti v Livno bratu po denar; vrne mu za to pet kron, kajti on je bogati Ali-beg Firdus iz Livna. Kavarnar je bil s to kupčijo zelo zadovoljen ter kot postrežljiv človek sestavil tudi brzojavko na Abduramana. Ta je misleč, da je oče prišel hipno v denarno zadrego, takoj odposlal 200 kron, ki jih je prinesel poštni sluga Koloman Fišer v kavarno ter izročil Bešliagiču, ko sta kavarnar in njegov prijatelj, neki slaščičar potrdila, da je on res Ali-beg Firdus. Novi »Ali-beg« je torej z 200 kronami v žepu hotel poplačati prijatelja za njune usluge ter ju začel gostiti prijav po begovsko. Še celo psu slaščičarjevemu je naročil »jetrec«. Čez tri dni se je denar posušil, no, bistroumni Jusuf ni bil v zadregi. Hajdi na pošto in brzojavi »sinu« po 1000 kron, ki jih tudi kmalu dobi. Vesel povabi kavarnarja in slaščičarja seboj in vlak jih odnese v Djakovko; vrnilo so se, ko so porabili večino vsote, ostanek pa so zabili v Osjeku, kamor so se peljali v prvem razredu; prišli so nazaj čisto »suhi«. Nič ne dé! Ali-beg ima še denar, le v Livnu; čemu pa je pošta! Še isti dan je prejel zopet 1000 K. Naša vesela trojica jo mahne na kegljišče k »Črnemu križu«. »Ali-beg« ravno prime kroglo v roko, ko začuti na rami roko. Ozre se in opazi za seboj — redarja. Ves pogum in prešernost sta se bogatemu »Ali-beg Firdusu« v hipu razkadila. Žalostno je vrgel kroglo na tla ter je resigniran po dnevih razkošnega uživanja odšel v samotno celico... Na sled mu je prišlo redarstvo po izjavi Cengič bega iz Sarajeva; poštni sluga ga je vprašal po stanovanju Ali-bega Firdusa, Cengič aga pa je rekel, da je že deset dni v Budimpešti.

Štajerske novice.

— **Delovanje kmečke zveze.** Kmečka zveza za Štajersko je s pripomočjo Zadržne zveze v Ljubljani osnovala nove Rajfajznovke v Loki pri Zidanem mostu in v Slivnici pri Celju. Smuje se še več drugih Rajfajznovih posojilnic. Osnovana in registrovana je že tudi posojilnica v Lučah, ki bo začela s poslovanjem 1. septembra t. l. Dne 28. t. m. bo občni zbor štajerskih zadrug zaradi ustanovitve podobdora »Zadržne zveze« za Štajersko.

— **Kontrolor mariborske moške kaznilnice** Avgust Bothe je imenovan za upravitelja moške kaznilnice v Kopru.

— **Za predsednika tretjega porotnega zasedanja v Mariboru** je imenovan predsednik okrožnega sodišča Ludovik Perko, njegova namestnika sta deželnosodna svetnika Anton Morocutti in Viktor Verderber.

— **Človeško okostje** so našli na polju posestnika Prododka v Podgorju pri Braslovčah. Poleg okostja je ležal popolnoma zarjavel nož.

— **Vojak ropar.** Dne 28. m. m. je bila veselica pri posestniku Franč. Podceidu v Zabrduh pri Velenju. Zvečer je prišel na veselico neki topničar 9. div. art. polka in vprašal za pot v Velenje. Vojaka so prijazno sprejeli, ga pogostili in Podceid ga je sam spremljal proti Velenju. Med potjo ga je pa zagrabil vojak za vrat, z drugo roko je pa preiskaval njegove žepa. Podceid se mu je iztrgal in zbežal, a

vojak ga je dohitel, ga vrgel na tla in ga davil, mu iztrgal uro iz žepa in je pobegnil.

— **Požar v Kapli.** Dne 3. in 4. t. m. se je vnelo gospodarsko poslopje Franč. Ahaca v Kapli. Poslopje je zgorelo kakor tudi kašča Elizabete Svet in Jere Gruden. Najbrže je zažgala slabomurna bivša Ahacova služkinja Marija Kolkse.

— **Pri spilefeldski železniški nesreči** usmrčeni Ziesl bo pokopan v četrtek ob pol 4. uri popoldne. Ziesl je bil star 40 let, zelo bolehen in provizoričen kurjač. Oženjen je nad deset let.

— **V Dravo je hotela skočiti** v Mariboru dninarica Ana Ribitsch, a so to preprečili pasanti.

— **Požar v Serkovčah.** Dne 5. t. m. je gorelo gospodarsko poslopje serkovškega posestnika Jesenka. Posrečilo se je, preprečiti večjo nevarnost.

— **Na mariborsko žensko učiteljišče** sprejmejo še pet do šest gojenk.

— **Razpisano** je na šestrazrednici pri Sv. Barbari v Halozah trajno mesto učiteljice. Prošnje do 25. t. m. krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Barbari.

— **Kap.** Od Sv. Vida pri Ptuju poročajo: Dne 5. t. m. je zadela srčna kap gospico Rafaelo Česnik, poštarico pri Sv. Vidu niže Ptuja in je bila takoj mrtva.

— **Hiša pogorela.** V Radečah je pogorela hiša sedlarja Podlesnika. Zažgali so otroci.

— **Pridelek sadja na Štajerskem.** O letošnjem pridelku sadja na Štajerskem poročajo zveza štajerskih poljedelskih zadrug po natančnih poizvedbah o stanju začetkom tega meseca: Obrodile so letos dobro le črešnje in trte, koder niso pomrzile. Splošno pa bo letos malo sadja. Glavni vzrok tega je dolga zima, vsled katere so pomrzile n. pr. breskve in marelice. Slive so manj treple. Jablane in hrške so dobro cvetele, ponekod bolj, ponekod manj, kakor so pač lani manj ali bolj obrodile in bilo je upati povprečno na srednje dober pridelek. Tega pa so uničili mrčesi ob času cveta in neugodno takratno vreme. — Ker letos tudi v Švici, na Nemškem in na Nizozemskem ne bo sadja, bodo lahko oni, katerih sadonosniki vendar nekaj obetajo, dosegli lepe cene za sad.

Ljubljanske novice.

— **Ij Tifus v Ljubljani.** Včera zvečer se je odpeljal iz Ljubljane generalni štabni zdravnik vitez Löbenstein. Izjavil je, da so razmere pri bataljonu 17. pešpolka grozne. Vzrok vsej katastrofi je prikrivanje bolezni od strani mero-dajnih faktorjev v Postojni, katerih postopanje je bilo uprav nečuvno! V Ljubljani so izvršene vse odredbe, da se izmed vojaštva ne zanesa tifus med civilno prebivalstvo.

— **Izopet nova žrtev tifusa.** Umrl je danes dopoldne na tifusu infanterist prve stotnije 17. pešpolka Ignacij Povhan iz škocijanske fare na Dolenskem. Danes popoldne en bolnik umira.

— **Ij Petindvajsetletico,** odkar deluje v »črni umetnosti«, praznuje danes podfoktor »Kato-liške Tiskarne« gosp. Josip Klovár. Naj bi vrli, občespoštovani mož ustvaril še mnogo lepih del na polju tiskarske umetnosti. Na mnoga še leta!

— **Ij Liberalna obrtniška organizacija.** Ustanovni občni zbor »Slovenskega obrtniškega društva« se je vršil v sredo zvečer v hotelu »Ilirija«. Občni zbor je vodil sklicatelj gospod Josip Vidmar, ki je v imenu pripravljalnega odbora pozdravil navzoče in nato poročal o korakih pripravljalnega odbora. Pravila za društvo je deželna vlada potrdila. Ko je g. dr. Windischer pojasnil namen nove organizacije, češ, da je zgrajena na »strokovno stanovski podlagi«, ter razložil glavne določbe pravil, se je vršilo sprejemanje članov. Pri volitvi odbora so bili voljeni za predsednika g. Dragotin Hribar, lastnih tiskarne; za podpredsednika g. Josip Vidmar, dežnikar; v odbor pa gg. Ivan Adamič, vrvar; Ferdo Primožič, mizar; Iv. Belič, gostilničar; Engelb. Franchetti, bravec; Franc Kraigher, krojač; Milko Krapež, urar; Franc Stare, sobni slikar; Josip Kunstler, kovač; Franc Šeber, tapetnik; dr. Fran Windischer. Za predsednika razsodišča: g. dr. V. Murnik, in za pregledovalca računov gg. Ivan Černe, tapetnik, in Josip Rebec, ključavničar. Po dovršenih volitvah se je razvil razgovor. Razprave so se udeležili gg.: Rebec, Pauer, Primožič, Zamljen, Kraigher, Stare, Zadnik. To liberalno »Slovensko obrtniško društvo« ima sedež v Ljubljani, delokrog društva pa obsega celo kronovino Kranjsko. Ker poznamo prave namene te »obrtiške organizacije«, priporočamo vsem prijateljem slovenskega liberalizma, da se zbero okoli tega društva. Tako bomo dobili najlepši pregled svojih nasprotnikov!

— **Ij Cirkus »Colosseum«** v Lattermanovem drevoredu so otvorili včera zvečer. Dasi imamo zdaj v Ljubljani mrtvo sezono, je bil cirkus natlačeno poln, razven prvih dveh vrst, ki sta kazali precej praznih stolov. Ekvilibrist Martini je otvoril predstavo in prednašal težke igrokaze. Razne stvari je držal na nosu, končno tudi mizo. Komični telovadci so pričeli telovaditi jako nerodno, a končno so pa le pokazali, da nekaj znajo. Plesni duet gospic Anita in Velda je bil dostojen. Vse je presenetila posnemovalka kač, gospica Horvath. Liki kača se je zvijala in pokazala, da lahko glede na gibnost tekmuje s kačami. Mnogo smehu sta vzbujala muzikalna klovni in klovnesa, ki sta svirala na razna godala in obenem z dostojnimi šalami zabavala občinstvo. Klovnesa je tudi izdala, da ve, kaj pomeni »dama«. The Longfieldove akrobatkinje in akrobati so hodili po glavah, rokah in izva-

jali jako spretno in dovršeno težavne svoje točke. Jako je dopadel občinstvu »signor« Brosa s svojimi dresiranimi psi, ki so tekmovali po svoji izurjenosti z akrobatami. Najbolj je pa ploskalo občinstvo sestram Rostock, ki so izvajale v zraku najtežavnejše točke. Visoko v zraku je zdržala igralka v zobeh svoji sestri, ki sta telovadili pod njo. Sploh je predstava jako ugajala občinstvu, ki ni štedilo s priznanjem. Igralo se je sploh jako decentno in so vsi predstavljalci in predstavljalke pokazale, da razumejo svojo stvar. Med predstavami je bila ploha in je lil curek tudi v cerkvi, a so hitro odstranili v plahitvah se zbira jočo vodo. Ta točka izven sporeda ni pravi nič motila dobre volje zabave željnega občinstva. Cirkusove predstave so vredne, da se jih ogleda.

Izvršujoči člani pevskega društva »Ljubljana« naj bi se jutrišnje pevske skušnje polnoštevilno udeležili.

Ij Ovran promet v Kolodvorski ulici. — Včeraj zjutraj ob 7. uri, ravno ko vsi hotelski omnibusi, kočije itd. dirjajo skozi Kolodvorsko ulico proti kolodvoru, je prišlo tudi nekaj voz iz Predelne in Slomškove ulice, naka se je vse vkup zgnetlo tako, da ni mogel nikdo ne naprej, ne nazaj. V to gnečo pridirjala je vrhutega še županova kočija; nezgoda se sicer ni zgodila, pač pa bi župan kmalu vlak zamudil. Morda se bode sedaj pač zgodilo nekaj za regulacijo tega križišča — in sicer prej, predno pride do kake večje nezgode.

Ij Poljski gost v Ljubljani. Včeraj se je mudil v Ljubljani poljski pisatelj Jan Magiera, gimnazijski profesor v Krakovu. Odpeljal se je v Zagreb.

Ij Toča je včeraj zvečer klatila po Ljubljani in okolici.

Ij Umrla je v Kolodvorskih ulicah št. 37 g. Jera Kos v starosti 80 let. Pokojnica je bila mati našega vrliga odbornika »Krščanske socialne zveze« g. Kosa. Pogreb bo jutri ob 6. uri zvečer. Svetila pokojnici večna luč!

Ij G. Mljutin Jenko, sin g. dr. Ljud. Jenka, je 22. m. m. napravil izpit za gorenjega inženirja. Iskreno častitamo!

Ij Pogreb gospoda Jožefa Zalarja je bil predvčeršnjim popoldne jako lep. Veliko število pogrebcev je pričalo, kako da je bil ranjki priljubljen. Pred hišo in pred znamenjem na Škofjovnem so peli lepe nagrobnice vrli pevci »Ljubljanec«.

Ij Odvetniška zbornica sprejela je ravnokar dopis od predsedstva deželne sodišča, da vsled pritrditve nadsodišč, prvih nalogov in prvih razprav pri ljubljanskih sodiščih (dežel. in okrajnem) ob ponedeljkih odsele ne bode preje, nego še-le ob 10. uri popoldne.

Ij Prijeta goljufica. Brezposelni služkinji Mariji Zupančičevi, rodod iz Lužarjev pri Kočevju, je bilo znano, da je služkinja Neža Kovačeva, katera je imela spravljeno svojo obleko pri Mariji Bastolčevi na Dunajski cesti št. 29, v deželni bolnici. Zupančičeva je pregovorila neko svojo prijateljico, da sta šli k Bastolčevi, kateri je Zupančičeva predstavila to za sestro Kovačeve in rekla, da sta prišli po njeno obleko, ker je v bolnici umrla. Bastolčeva je obleko izročila, ko pa je izvedela, da Kovačeva še živi, je to naznanila policiji, katera je Zupančičevo izsledila in izročila sodišču.

Ij Aretovan je bil zaradi tatvine že predkaznovani 24-letni natak Ivan Hirzinger, rodod iz Gradca. Hirzinger bi bil imel pred nekaj dnevi nastopiti v Gradcu šestmesečni zapor, a tega ni hotel storiti, ampak je vstopil v službo v tukajšnji kazinski restavraciji, kjer je pokradel več namiznih prtov in drugega perila do 120 kron vrednega. Predno je pa zamogel Hirzinger reči razpečati, je bil v nekem hotelu prijet in aretovan. Hirzingerja, ki pravi, da ima tako bolezen, da krade, so izročili deželni sodišču.

Ij Aretovani Muha, o katerem smo poročali, da je sumljiv tatvine kovčega gđ. Levčeve, je v preiskovalnem zaporu priznal, da je izvršil tatvino v družbi Marinkota.

Ij Čudne razmere so na pošti v Starem trgu. Poštarica imavedno polno obiskovalcev, s katerimi kadi in kramlja kakor v kaki gostilni, stranke pusti pa čakati. Če se pa kaka stranka predrzne jo le prositi, da bi hitro opravila svojo službo, postane gospica zelo, recimo čudna, in govori tako, kakor moški zmerjajo. Vprašati si usojamo, kaj da imajo pač opraviti na pošti v uradu različni obiski s celo kopico otrok? Ali taki obiski omogočujejo li večjo uradno tajnost. Omenjena gospica tudi preveč nemškutari in uraduje s slovenskimi strankami nemško, kar je pač preveč ljubljansko nemškutarsko.

Ij Hud hlapec. Ko je prišel sinoči domov v Ulico na Grad neki hlapec, ki je bil precej pljan, se je pričel pripraviti s svojo ženo, potem pa razbijati pohištvo in posodo. Ko mu je bilo tega dovolj, se je znesel še nad gospodarjem in mu pobil okna. Dvema poklicanima stražnikoma je prišel nasproti s kolcem in ju hotel udariti, a sta udarec prestregla in ga vklebila. Hlapec se je nato vrgel na tla in ni hotel nikamor iti. Po dolgem trudu sta ga vendar spravila naprej. Ko je prespal noč v špehovki, so ga izpustili; zagovarjal se bode pred sodiščem.

Ij Aretovan agent. Aretovan je bil včeraj že mnogokrat predkaznovani agent Ivan Vaupotič, rodod iz Ljubljane, ker je nujno sumljiv, da je izvršil pretečeni mesec nad neko bolešno žensko na Tržaški cesti hudodelstvo posilstva. Izročili so ga sodišču.

Ij Iz brzovlaka padel. Sinoči je padel iz brzovlaka med postajama Planina in Logatec neki okoli 30 let star možki, ba je iz Pirana, ter obležal nezavestnega na progi. Pri sebi je imel vozni listek od Nabrežine do Ljubljane. Ponesrečenca je pobral pozneje neki stroje-

vodja, ki je peljal s praznim strojem in ga odpeljal v Logatec, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč, potem so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Ij Slaboumna ženska prijeta. Prijeli so danes popoldne slaboumno 70-letno Marijo Jerasovo iz Vikere, ki je pred nekaj časom pobegnila iz hiralnice.

Koroške novice.

k Minister Tittoni v Celovcu. Italijanski zunanji minister Tittoni obišče koncem avgusta Aerenthala. Ob tej priliki se pelje z avtomobilom skozi Celovec na Severnik. V Celovcu Tittoni prenoči.

k Pogorela je tovarna za papir in celulozo P. Krieghammer v Rechbergu na Koroškem. **k Strela je ubila** v noči na 6. t. m. na siliški planini na gornjem Koroškem tri konje. Med ubitimi je bila ena breja kobila, vredna čez 1.200 kron.

Razne stvari.

Švobodoljubni čl. Občinski svet v Surenas na Francoskem je sklenil preliti zvonove vseh cerkva ter iz njih napraviti spomenik za Emile Zola.

Slabo mleko vzrok tifusa. V Aradu na Ogrskem so tri osebe obbolele na tifusu. Zdravniki so konstatirali, da je vzrok tega tifusa slabo mleko.

Kolera divja v Samari na Ruskem. Od 15. julija do 4. avgusta je 35 oseb zbolelo na kolero, 10 pa umrlo.

O strašnem umoru v Montecarlo se dodatno poroča: V kovčecu zakonske dvojice Gold, ki je iz Montecarla došla predvčeršnjim v Marseille in kovček oddala za London, so našli truplo Švedinje Therese William brez glave in rok. Theresa William je bila znana švedska lahkomisljenka, kateri so dvorili pustolovci in kavalirji v Monte Carlo. Gold trdita, da onadva Švedinje nista umorila, ampak da jo je umoril njen ljubimec Barker, katerega so v Monte Carlu že zaprli. Obdukcija je pokazala, da je ena oseba Švedkinjo držala, druga jo pa umorila. Švedkinji je morilec prepral trebuh, čreva pa — kakor trdita Gold — vrgel v stranišče. Nagib umora še ni dognan.

Napad na avtomobil. V dunajski okolici je bil ranjen na glavi prodajalec avtomobilov Kraus. Z dvema tujcema je preizkušal avtomobil, o katerem sta izjavila, da ga hočeta kupiti. Med potjo pa sta napadla Krausa. Ker sta pa Kraus in šofer odbila napad, sta roparja pobegnila. Kraus ima strelni rani na glavi in na rami. Roparja sta oddala 8 do 10 strelav. Voz, katerega sta tujca hotela uropati, je vreden 28.000 kron. Kraus je težko ranjen.

Peking-Pariz. Berolin. 7. t. m. zjutraj ob 4. je princ Borghese s svojim avtomobilom »Itala« oddiral v Pariz.

60.000 kron ponarejenega denarja so v Hallasu na Ogrskem razpečali bogati trgovec s svinjami Stefan Toth, njegova žena in mlinar Szakal. Denar je delalo 12 oseb, člani rodovine Tothove in Szakalove. Vsi so zaprti.

Svojega očeta so obesili sinova Jožef in Janez Gyurcs ter mož hčere Gyurcsove v Fornadu na Ogrskem. Ljudstvo je živinske otroke hotelo linčati.

Velika železniška nesreča se je dogodila 6. t. m. v Tremessnu blizu Gnezna na nemškem Poljskem. Brzovlak, ki vozi iz Poznanja v Thorn je vsled prevelike hitrosti in ker je vozil po ravnokar popravljenem, še ne docela izgotovljenem tiru, skočil iz tira. Ubiti so vlakovodja, dva kurjača (vlak je imel dve lokomotivi), župan iz Tremessna, en major, dva kadeta, sinova grofa Keyserlingka, ki sta se vračala iz Rusije, knez Aleksander Begotov iz Rusije in še nekaj oseb. Ranjenih je blizu 40 oseb.

Fotografiranje v daljavo je nanovo preizkusil profesor Korb med Monakovim in Berolinom. V 10. minutah so prenesli Viljemovo fotografijo po žici.

Iz slovanskega sveta.

sl Železnični sprevozniki s fotografičnimi aparati. Iz Kijeva se javlja: Ruski železnični uradi so dobili obvestilo, da glavna uprava ruskih železnic namerava preskrbeti sprevoznike s fotografičnimi aparati v svrhu fotografiranja sumljivih oseb, da se tako olajša delo orožnikom, iskajočim sumljive osebe, ki se vozijo v osebnih vlakih.

sl Gluhomutev v knjižničarski službi. Po prizadevanju enega izmed glavnih knjižničarjev carske javne knjižnice v Peterburgu, so sprejeli za služabnike v knjižnici nekoliko gluhonemih mladeničev, ki so bili vzgojeni v posebnem učnem zavodu za gluhomute. Njih služba v knjižnici obstoji v tem, da raznašajo in zbirajo knjige, vpisujejo jih v kataloge itd. Gluhomuteci opravljajo to službo zelo vestno in natančno.

UČITELJSKE VESTI.

Za učitelja v Strugah na Dolenj, je imenovan g. Rigger Ivan, za nadučitelja v Senožcih g. Paternost Henrik, za nadučitelja v Dolah g. Pollak Ivan in za učiteljico istotam g. spa Pollak Marija, za učiteljico v St. Vidu pri Ljubljani je imenovana gđna Marija Triller, za učiteljico v Toplicah gđna Klemenčič Karolina, za učiteljico v Mokronogu gđna Bernot Marija, za nadučitelja v Škofji Loki je imenovan g. Kramar Friderik. Za učitelja v Šmihelu pri Novem mestu je nastavljen g. Fr. Kalan.

Telefonska in brzovljavna poročila.

OBLAK SE JE UTRGAL.

Dunaj, 8. avgusta. Oblak se je utrgal nad okolico hrudimsko na Češkem. Mnogo tisoč sadnih dreves je izkoreninjenih, toča je pobila vse poljske pridelke, vihar je odnesel raz trš strehe. V Trojovicah se je podrl stolp. Tudi v Gabloncu je nevihta napravila velikansko škodo.

RUSKI KONZULAT V PRAGI.

Praga, 8. avgusta. Po prizadevanju čeških industrijev se bo v Pragi ustanovil ruski konzulat.

ŠKOF V BUDJEJEVICAH.

Budjejevice, 8. avgusta. V ternopredlogu za budjejeviškega škofa so dr. Kordac, ravnatelj praškega semenišča Rzihanik in budjejeviški generalni vikar Hulka.

HČER STRELJALA NA OČETA.

Trst, 8. avgusta. Tu je 20-letna hči gostilničarja Marzotti v ulici S. Cillno trikrat ustrelila na svojega očeta in ga ranila. Vzrok neznan.

POLICIJSKE VESTI.

Praga, 8. avgusta. Ravnatelj praške policije dr. Krikawa je poklican v notranje ministrstvo, na njegovo mesto pride gosp. Paroubek.

DRHAL V ITALIJI.

Rim, 8. avgusta. 10- do 12-letni pobiči so tu sramotili občeprijubljene in visokoučenega generalnega opata cistercijskega reda Amedea de Ble in metali za njim kamenje. Policija je mlado drhal zaprla.

MAROŠKE ZADEVE.

Pariz, 8. avgusta. Francoski konzul je javil maroškemu sultanu, da je Maroška odgovorna za grozodejstva v Casablanci. Odposlanec maroškega sultana je francoskemu konzulu izrazil iskreno sožalje na dogodkih v Casablanci.

VARŠAVSKI GENERALNI GUVERNER ŽIV.

Peterburg, 8. avgusta. Dementujejo se vesti o umoru varšavskega generalnega guvernerja.

ODVETNIK HAU NI MORILEC ?

Berolin, 8. avgusta. V zadevi na smrt obsojenega odvetnika dr. Haua se je dogodil senzacionalni preobrat. Državno pravdnštvo v Karlsruhe priobčuje pismo nekega barona Winzenaua, v katerem ta mož piše, da je videl kako je Olga Monitor ustrelila svojo mater, a je obljubil, da bo diskreten. Včeraj so barona Winzenaua aretirali, a le radi tega, da ga odtegnejo javnosti.

NOVA RUSKA MORNARICA.

Peterburg, 8. avgusta. Mornariška uprava zgradi letos dve bojni ladji po 19.970 ton.

KAZNOVANI ANTIMILITARISTI.

Pariz, 8. avgusta. Pred policijskim sodiščem je bilo 12 antimilitaristov, ki so 14. julija pri narodni slavnosti vpili: Živel 17. polk! (uporni polk), obsojenih na zapor od 14 dni do dveh mesecev.

Dobro ohranjena

hišna vrata

s kamenitim okvirom se oddajo. Cena po dogovoru. Več se izve na Poljanski cesti 12. 1693 3—3

Zahvala.

Za obile dokaze tolažilnega sočutja ob smrti, kakor tudi za ogromno udeležbo pri pogrebu nepozabnega blagopokojnika, gospoda

Josipa Verderberja

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, zlasti pa darovalcem mnogobrojnih krasnih vencev, častit duhovščini, občinama Bled in Ribno, domačemu gasilnemu društvu, gg. pevcem pod vodstvom g. župana Rusa za ginljivo petje pred hišo, v cerkvi in ob grobu, radovoljski posojilnici i. t. d. prisrčno zahvalo.

NA BLEDU, 6. avgusta 1907.

Žalujoči ostali.

1765

1689

Večjo množino

3—1

sena in slame

kupi Oton Homan v Radvoljici.

Otvoritev gostilne!

Usojam se p. n. občinstvu naznaniti, da sem z današnjim dnem otvorila na novo preurejeno, staroznano gostilno v **Spodnji Šiški** 1760 1—2

„Pri Anžoku“,

kjer bodem točila pristna dolenska, goriška in druga vina, ter pivo v sodčkih in steklenicah iz Gössove zaloge, kakor postregla z gorko in mrzlo jedjo po jako zmernih cenah. Na razpolago so zelo lepi prostorni lokali ter obširen senčnat vrt. Vsako nedeljo in praznik je godba.

Obenem se zahvaljujem sedanjim cenjenim svojim gg. gostom in odjemalcem za njihov obisk pri

„Faval - Seldi-nu“

ter prosim iste za blagohotno nadaljnjo naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Fani Medved, gostilničarka.

Prodaj svojo trgovino

knjig, papirja, papirnih izdelkov in sploh vseč šolskih in pisarniških potrebščin v 1763 Ljubljani. 3—1

Trgovina je na najprometnejšem kraju v Šelenburgovih ulicah, v elegantnem lokalu, dobro založena ter daje marljivemu trgovcu izborna eksistenco. Več pove DRAGOTIN HRIBAR v Ljubljani.

Lepo posestvo

na deželi blizu Ljubljane je na prodaj. V hiši je večletna, dobroobiskana trgovina mešanega blaga. Več se poizve pri gospe Virk, posestnici, Ravnikarjeve ulice 3. 1712 3—3

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in brat

SLAVOJ JENKO

trgovec in posestnik, bivši mnogoletni župan v Podgradu, dolgoletni dež. poslanec, ravnatelj „Posojilnice“, predsednik „Čitalnice“ itd. itd.

danes ob 4 1/2 uri zjutraj po kratki in mučni bolezni previden s svetotajstvi za umirajoče v 55. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnega bode v četrtek dne 8. t. m. ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Hrušico.

V PODGRADU, dne 6. avgusta 1907.

Fany Jenko roj. Jelovšek, soproga.

Sofija vd. Šabec in Lina, sestri, Anton Šabec, polubrat.

Tihomil, Vladimir, Stojan, Božena, Slavoj, otroci.

1764

Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško
 — priporoča svoje **izborna pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). —
 Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).
 — Pošiljkatve na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.) —

OTVORITEV PRODAJALNE.

Tem potom se usojam naznanjati, da sem otvorila trdko pod imenom
Toni Jager specijalno trgovino za fina ročna
 dela, za montiranje, predtiskarijo,
 tamburiranje in plisiranje ☐ ☐

— v Ljubljani, Židovske ulice št. 5. —

Obenem Vam svojo nanovo otvoreno trgovino najtopleje priporočam in
 Vas zagotavljam, da se bom potrudila izvršiti cenjena naročila, naslanjaje se na
 svojo dvanajstletno prakso, natančno, točno in po nizki ceni.

1759 2—1

Z odličnim spoštovanjem

Toni Jager.

Lovski pes 1748 5—3

prepeličar

se po ceni proda ali pa zamenja
 za psa brakirja.

Kje, pove upravništvo „Slovenca“.

Stanovanje

v pritličju, obstoječe iz ene sobe,
 kuhinje in jedilnice 1745 3

se takoj odda.

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

Podpisana naznanim p. n.
 cenjenim svojim odjemalcem
 da bom tudi po smrti svojega
 soproga **mesarsko obrt**

nadalje vodila. — Obenem se
 p. n. cenjenim odjemalcem za-
 hvalim za doseganje naklonje-
 nost in se jim toplo priporočam
 tudi za prihodnje. 1747 4—3

Frančiška Leben, mesarica.

Fotografični zavod Julij Müller

ustanovljen v letu 1870

uljudno naznanja svo-
 jim cenj. odjemalcem,
 da ostane do 1. nov. za
 nove posnetke radi pre-
 zidave in razširjenja, za-
 prti; pač pa se spreje-
 majo poznejša in druga
 naročila v posloplju
 „Hotela Lloydja“ na-
 sproti „Hotel Uniona“.

1754 2

Učenec

poštenih staršev sin, se sprejme
 takoj v špecerijsko trgovino in žga-
 njetoč. **Ivan Stritar**, trgovec,
 Ljubljana, Valvasorjev trg 6. 1746 3—3

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in na deželi si usojam javiti,
 da sem si nabavil **najnovejši**

1643 24—3

voz za prevažanje pohištva

ter se pri- za selitve in razne druge vožnje po najnižjih
 poročam cenah.

Konečno priporočam premoga in drv ter beležim
 svojo zalogo velespoštovanjem

MARTIN LAMPERT, Ljubljana, Kolodvorske ulice.

Vila

1621 12—9

nanovo sezidana se ceno proda pod
 zelo ugodnimi pogoji. Vpraša naj se
Streliške ul. 29, Ljubljana.

Pritlična, skoraj 1752 3—2

nova hiša

z nekoliko vrta, blizu župne
 cerkve v Ljubljani se proda
 po nizki ceni. 1752 3—1

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

CVIČEK

bel in svetlo rdeč po 25—27 kr. l. ima naprodaj vinska zadruga v Leskovcu pri Krškem, postaja Videm-Krško.

Podružnica : v Spljetu. :

Delniška glavniom
 : : K 2.000.000. : :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice št. 2 : : :

obrestuje

vloge na knjižice in v tekočem računu od dne vloge do 4 1/2 %
 dne vzdiga po

Rentni davek plača banka sama.

Sprejema zglašila za subskripcijo deležev snuje se »Hotelske družbe z omenjeno za-
 vezo Triglav« po kron 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Podružnica : v Celovcu. :

Rezervni fond :
 : : K 200.000. : :

Podružnice:

Praga s menjalnicami: Oraben 25, Mala stran, Most ulica 17, Baden, Brno,
 Oelka Lips, Oelka Kamnec, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jiela, Plzen,
 Britava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Tabarstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vagai Rennwaga), III. Lön-
 wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
 VI. Gumpendorferstr. 29, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse
 132, IX. Alservstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82,
 XIX. Döblinger Hauptstr. 33, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba 45 150—105

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 20.000.000. Reser. zaklad K 8 500.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja
 vaših vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk,
 devis, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje
 izrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.